

UN LITIGI DINS LA CONFRARIA DE LA MINERVA DE VALLS (1752)

La crisi del sistema gremial al segle XVIII

Judit Ciurana Prast
Núria Gavarró Rodríguez

Paraules clau: gremis, confraries, Minerva, blanquers, Valls

Resum: Aquest treball estudia un litigi desenvolupat dins la Confraria del Santíssim Sagrament, més coneguda per la Minerva, datat l'any 1752. Aquesta confraria agrupava els oficis de blanquers, assaonadors, tireters, aluders, camussers i guanterers, tots de forta importància econòmica dins la ciutat de Valls a l'època estudiada. L'origen del conflicte s'inicia per la promulgació de noves ordenances que regulen la confraria.

Abstract: The work studies the litigation there was in the Confraternity of the Blessed Sacrament, known as Minerva, dating from 1752. The confraternity was made up by economically important guild crafts related to the tanning industry. The conflict starts when new bylaws are enacted to regulate the confraternity.

I. Presentació

El treball que teniu a les mans vol ser una aproximació als canvis que marcaren l'agonia de l'Antic Règim i a la vegada el pas cap a una nova mentalitat: la del capitalisme i la de la llibertat personal. En definitiva, el pas cap a una dinàmica nova impulsada per un conjunt de factors que s'anaren desenvolupant al llarg de la mateixa edat moderna. El nostre estudi se centra en una de les mínimes partícules que configuren aquesta mutació, que, encara que potser irrisòria, és una eina clau per entendre el procés global. Pretenem acostar-nos a la crisi que experimentà el sistema productiu gremial de finals del segle XVIII a través de l'estudi dels documents de la Confraria de la Minerva de Valls.

Amb aquest estudi ens hem enfrontat per primer cop a la tasca ingent de fer un treball d'investigació amb cara i ulls. Com a estudiants d'història ara tenim l'oportunitat de fer servir els coneixements adquirits a l'aula i aplicar-los en la vessant més pràctica de l'estudi historiogràfic. La tasca no ha estat gens fàcil, ja que ens hem trobat cara a cara, per primer cop, amb els testimonis directes i tangibles de l'època: els documents consultats a l'Arxiu Històric Comarcal de Valls. A mesura que ens endinsàvem en la investigació, trobàvem més interessant el tema i, alhora, el procés dialèctic que comporta la feina d'investigador. Fins ara havíem après història; amb aquest treball nosaltres hem elaborat la història. Aquesta experiència novella ha estat del tot gratificant i satisfactòria.

Des d'un primer moment teníem present que el nostre estudi volia ser d'àmbit local, concretament de la nostra ciutat: Valls. Ens vam dirigir a l'arxiu i ens vam centrar en la recerca de documents del segle XVIII, ja que era l'etapa d'esplendor de la vila de Valls i un període clau per entendre la formació de la ciutat tal com la coneixem avui en dia. A l'hora de cercar el tema a treballar ens va condicionar positivament el fet de trobar una documentació que guardava un nexa comú i que reflectia una problemàtica amb una certa continuïtat: una querella en la Confraria de la Minerva. Això ens permetia fer el seguiment d'aquest procés amb tot luxe de detalls, des de l'inici fins a la fi.

Aquesta documentació ens remet a dos àmbits que s'entrellacen: l'econòmic i el social. En el primer àmbit els documents ens donen informació sobre el sistema de producció manufacturer en l'espai gremial. En l'àmbit social, els documents treballats ens apropen a una realitat social fortament jerarquitzada que es mostra en els diferents nivells que formaven la Confraria. La cronologia dels documents consultats data de la segona meitat del segle XVIII, més concretament de l'any 1752, encara que també aportem un document de l'any 1747, que està estretament lligat al tema que hem investigat.

Pensem que aquests documents són significatius a l'hora de sospesar el desenvolupament dels canvis econòmics, és a dir, el pas del sistema gremial a l'industrial, que es produeixen a cavall del segle XVIII i principis del XIX. La nostra metodologia de treball és clara i lògica: d'allò general passem a allò concret, és a dir, ens hem ocupat

primer dels aspectes més generals i gradualment ens hem centrat més en el cas concret que ens presenta la documentació, a partir de la qual es poden extreure conclusions generals que són perfectament extrapolables a la dinàmica general del període. L'estructura del treball és un reflex dels plantejaments esmentats més amunt. En el primer punt del treball s'ofereix una visió política, social, demogràfica, econòmica, urbana i cultural de Valls. El sistema gremial és el protagonista del punt dos, en el qual se'n fa una visió històrica. Els punts tres i quatre esdevenen l'eix vertebrador del nostre treball. En aquests l'empremta de la documentació és més forta. Finalment, en l'apartat de les conclusions, exposem la validació de la nostra hipòtesi. Hem destinat un apartat concret (Annex), per inserir-hi aquells materials que considerem il·lustratius en la mesura que ajuden a la comprensió global del període històric. En l'annex hi ajuntem diversos quadres, mapes, arbres genealògics, fotografies, gràfiques, etc. que completen el treball i que il·lustren el context històric i urbà en el qual està emmarcat l'estudi. El treball també conté diverses dades d'interès relacionades amb la demografia, la societat i l'economia de l'època, a més de la distribució urbana i el vocabulari relacionat amb el cuir i el seu tractament, que ens acaba de donar aquesta visió més didàctica del tema. En l'apèndix documental hi trobareu les transcripcions dels textos consultats a l'Arxiu Municipal de Valls per a l'elaboració de la investigació.

La nostra aportació és un granet d'arena més en la història general del nostre passat. A arrel d'aquesta nova experiència voldríem trencar una llança a favor de la història local i els seus estudiosos. Fa massa temps que es desprestigia i es considera més la història dedicada als grans esdeveniments bèl·lics, socials o polítics. S'ha de ser conscient que tant es fa història quan s'estudia un esdeveniment d'importància cabdal per la humanitat com un fet aïllat i ínfim. Els grans corrents es fonamenten en petites manifestacions de la vida quotidiana, molts cops més determinants per la història que els grans fets geopolítics.

Finalment només ens resta convidar-vos a llegir el nostre treball, tenint present que és el nostre debut com a investigadores. Si d'aquest estudi en podeu treure unes conclusions vàlides, ja ens donarem per satisfetes.

2. Valls i el sistema gremial al segle XVIII

2.1 VALLS AL SEGLE XVIII

Durant el segle XVIII el Camp de Tarragona experimentà forts canvis, tant econòmics com socials. Un dels màxims exponents d'aquests canvis, molts cops emprat com a exemple, és la indústria de l'aiguardent. Progressivament, en el Camp de Tarragona i en altres zones de Catalunya comença a arrelar la mentalitat capitalista, així com els nous mètodes de producció. Aquesta puixant activitat econòmica, malgrat tot, es veu molts cops frenada per les malvestats socials i polítiques que se succeeixen al llarg del segle XVIII.

La guerra de Successió fou un dels episodis més cruentos de la centúria. La lluita fou molt dura per al Camp de Tarragona. Als infortunis de la contesa s'hi afegí una crisi de subsistència causada per les males collites i el degoteig constant de tropes que ofegava l'economia local i atíava el descontentament popular. Un cop acabada la guerra, l'11 de setembre de 1714, i la confrontació, encara quedaven grups de patriotes que continuaven lluitant per les llibertats catalanes. Si la guerra havia estat dura, la postguerra encara ho fou més. Les autoritats filipistes tractaren amb menyspreu les viles catalanes, i aquestes foren considerades amb estatus de vençudes. El Decret de Nova Planta de 1716 varià tots els esquemes de govern i representació municipal.

Sobretot a Valls i als voltants les revoltes austriacistes de resistència foren viscudes molt de prop. Una de les personalitats vallenques que més s'implicaren en la labor de repressió borbònica fou Pere Anton Veciana. A partir de 1721 consolidà la seva posició com a batlle de Valls i "quefe" de les esquadres. Els guanyadors no només escanyaren l'economia vallenca sinó que també trepitjaren les llibertats de la vila.

En l'època que ens marca la documentació la demografia vallenca està vivint un moment de canvis. El 1754 és un punt d'inflexió dins aquesta dinàmica. La segona meitat del segle XVIII marca l'inici d'una nova etapa caracteritzada per fortíssims augments quantitatius de població. L'increment de població es veu en la disminució de la mortalitat a causa de catàstrofes naturals, grans plagues, etc. Malgrat tot, la demografia vallenca del segle XVIII s'inscriu encara dins el model demogràfic antic, és a dir, alta natalitat i alta mortalitat. En segon lloc podem atribuir aquest augment demogràfic a la disminució de l'edat nupcial. Aquest fet implica un augment en les taxes de fecunditat i, òbviament, augmentava la natalitat. En conclusió, podem assenyalar que durant el segle XVIII la demografia vallenca entra dins el model demogràfic modern, caracteritzat perquè se segueix amb una alta taxa de natalitat mentre que la mortalitat descendeix progressivament.

Pel que fa a la societat, Valls és el viu reflex del sistema social de l'Antic Règim. La gran massa del tercer estat contrasta amb el grup de dotze famílies de la baixa noblesa, com ara els Sagarra, els Torner o els Vives. Dins la petita classe mitjana destaca la figura del menestral, el qual també fruïa d'una consideració social elevada. Els personatges que apareixeran més endavant en la documentació pertanyien a aquest sector social formant part de famílies arrelades que constituïen una incipient oligarquia econòmica. Dins el poble baix una quarta part de la població estava dedicada a l'arrendament o treballava les terres d'altri, com a jornalers. La presència de religiosos i religioses era important a la vila de Valls: existien cinc convents de frares i dos de monges. La comunitat de preveres constava de vint-i-sis membres. Podem concloure que un tres o quatre per cent de la població era eclesiàstica.

2.2 LA MANUFACTURA VALLENCA SETCENTISTA

En l'àmbit econòmic ens centrarem en aquell sector que és testimoni dels conflictes en el si de la Confraria de la Minerva: la manufactura. Valls era una vila on l'activitat manufacturera era important. Els sectors predominants dins la indústria vallenca eren la indústria de l'aiguardent i la indústria tèxtil. També la indústria de la pell té un lloc important dins el context industrial amb tres blanquers i cinc basters.¹ L'estrella, no obstant, dins la manufactura vallenca és el sector dedicat a l'elaboració d'aiguardent, que alhora impulsava altres indústries secundàries complementàries, com ara la dels boters. La pell i els teixits ocupaven un nombre elevat de persones. Alguns dels oficis més importants són els de blanquer, sastre o teixidor.

La cèl·lula primigènia dins el sector secundari de l'Antic Règim és el gremi. El gremi o confraria era un organisme tancat en si mateix, regulat per ordenacions pròpies i amb una jerarquia estructural molt marcada, viu reflex de la societat que l'envoltava. Cada ofici estava regulat per les seves pròpies ordenances, que, juntament amb les autoritats gremials, controlaven l'estructura corporativa. Les ordenances eren les encarregades de regular els aspectes tècnics de la producció de les manufactures i la seva venda. Les autoritats gremials, un cop elaborat el producte, inspeccionaven la seva qualitat per tal de detectar-ne els possibles fraus i alguns cops, fins i tot, desenvoluparen un paper representatiu de tota la corporació dins el marc ciutadà. La jerarquia gremial s'estructurava al voltant de tres nivells diferents: el de mestre, el de fadrí o oficial i el d'aprenent. S'accedia a cada esglaó de la piràmide mitjançant exàmens i pagaments.

L'ingrés al gremi estava estrictament controlat pels mestres, personatges que havien assolit el màxim grau a què es podia aspirar, després de superar una prova o examen. Des de finals del segle XIV l'accés a aquesta condició privilegiada tenia lloc per mitjà d'un examen. L'examen no implicava només una demostració de tècnica i capacitats sinó també el pagament de quantitats força elevades.

L'enorme varietat d'oficis (seixanta-quatre, en total) fa palesa la gran vida econòmica de la vila i alhora la fragmentació dels processos de producció dels diversos productes manufacturats.² Les dades de què disposem mostren que el sector primari (agricultura i ramaderia) és el predominant. Aquesta preeminència és indicativa de les economies d'Antic Règim. El ram del tèxtil i de les pells és el primer sector manufacturer dins el rànquing artesanal de la vila. Aquestes dades indiquen la gran importància de la indústria tèxtil a Valls. A finals del segle XVIII, aquesta vitalitat i expansió econòmica es veurà truncada a causa d'un seguit de conjuntures

¹ IBARRA I OLLER, Ricard: *Valls a la segona meitat del segle XVIII segons el Reial Cadastre*, Biblioteca d'Estudis Vallencs, núm. 31, IEV, Valls, 1991, pàg. 222.

² Per copsar aquesta realitat de cèl·lules que conformen el teixit productiu vallenc, vegeu la figura 2 de l'annex.

econòmiques i climàtiques adverses. L'handicap que representava l'excessiva especialització fou el germen d'aquesta crisi. Les males collites, juntament amb problemes d'exportació a causa del context polític internacional, portaran a la fallida d'una indústria de l'aiguardent que s'havia especialitzat enormement. Els decrets de Nova Planta van reorganitzar els gremis, de manera que els convertiren en unitats de distribució i, per això, cotitzaven com a tals en la part industrial del cadastre. El 1772 hi havia a Valls unes deu confraries o gremis amb un total de dos-cents cinquanta agremiats aproximadament. Aquestes organitzacions a més de tenir caràcter social i econòmic també tenien aspectes religiosos i assistencials. Certs privilegis en els oficis litúrgics o en les processons anaven lligats a l'advocacia a un sant/a determinat/ada que tenien per protector/a. Aquests gremis l'any 1772 eren: el dels blanquers; el dels mestres teixidors de lli, flassaders i velers; el dels boters; el dels esparters i bossers; el dels sabaters; el dels corders; el dels fusters; el dels mestres de cases; el dels ferrers, i el dels sastres. A la llibreta del cadastre industrial de 1775 hi tributen les confraries següents: Sant Miquel, Sant Blai, Santa Caterina, Sant Marc, Sant Bernat, Sant Antoni, Santa Anna, Sant Josep, Sant Jacint i la Minerva.³

La nostra voluntat és emmarcar els fets que es reflecteixen en la documentació amb la dinàmica general que marca la història del sector manufacturer vallenc. Els personatges protagonistes de la confraria vallenca objecte del nostre estudi són testimonis de la davallada progressiva de les estructures gremials. Per això volem aprofitar l'avinentesa per deixar constància que els fets que més endavant descriurem i estudiarem estan inscrits en un període de crisi general.

Amb la instauració del Decret de Nova Planta, els gremis perden tota la seva influència política, ja que són apartats del govern municipal. La mateixa evolució intel·lectual i econòmica del segle XVIII s'oposà amb força als gremis en tant que representants de l'anacronisme. Així, hi ha una oposició entre els il·lustrats espanyols, que pensaven que els gremis eren un obstacle per al progrés de l'economia, i els economistes catalans, els quals foren uns grans defensors del sistema gremial. És ben cert que els gremis no estaven gaire en sintonia amb els aires de canvi dins la societat setcentista i conservaven trets medievalitzants, com ara la preferència atorgada als fills de mestres a l'hora d'incorporar-se al gremi. Fins i tot el 1834, quan els gremis estaven a punt de desaparèixer, no volgueren renunciar a aquests privilegis (encara s'exigia als futurs aprenents una prova de puresa de sang per accedir al gremi). Malgrat tot això, els gremis encara eren un element important a les ciutats i se'n creaven de nous, tònica que continuà fins als darrers anys del segle XIX. El fet que dins la producció gremial aquesta estigués molt dividida creava una dependència tècnica entre els diferents oficis que integraven un mateix sector productiu. Això provocava rivalitats internes molt fortes i tensions, que acabaven amb la divisió de les confraries.

³ OLIVÉ I OLLÉ, Francesc: *El Valls del segle XVIII i el comerciant d'aiguardents Anton Baldrich i Janer*, Biblioteca d'Estudis Vallencs, núm. 10, IEV, Valls, 1981, pàg. 82.

Hem de tenir en compte que no tan sols foren els canvis de mentalitat (llibertat individual, lliure comerç...) del Segle de les Llums allò que afeblí els gremis. Existia un substrat econòmic important que, progressivament, havia canviat el marc econòmic dins el qual els gremis s'havien adaptat tan bé. El naixement del capitalisme començà a esquerdar el sistema de producció rigid i poc competitiu de les corporacions gremials. La burgesia mercantil, gràcies al capital que provenia de la riquesa agrícola, començà a instal·lar els seus propis tallers manufacturers tèxtils al marge del món gremial. Les necessitats del mercat eren, alhora, diferents. L'augment de la demanda interna a causa de l'augment demogràfic feia impossible els sosteniment del sistema productiu gremial, que no era capaç de cobrir aquesta demanda creixent. A més, els productes no eren prou competitius, ja que no estaven realitzats en sèrie i la participació de tanta gent en la seva elaboració n'encaria el cost. S'hi havia d'afegir el fet que els productes presentaven uns estàndards de qualitat massa elevats (havien de ser una "obra mestra") que s'afegia a l'encariment general de les manufactures gremials. L'èxode rural, accentuat per la mecanització al camp, féu arribar a la ciutat una gran quantitat de mà d'obra no assimilable per unes organitzacions tan tancades, la incorporació a les quals resultava tan difícil (a causa de les seves estrictes ordenacions) i cara (pagament d'entrada).

Els gremis havien perdut el tren dels nous temps. El seu sistema de producció era anacrònic i no s'havia adaptat a les noves necessitats. No s'havien modernitzat els seus tallers i obradors. Era un treball fonamentalment manual i fragmentat en diversos rams de treball. Per exemple, per elaborar una bossa de cuir hi participaven blanquers, assaonadors, tireters, etc. Els camins que s'obrien davant la burgesia i la menestralia més avançada eren altres de molt diferents. Posem-ne dos exemples típics i tòpics de la preindustrialització catalana: la indústria de l'aiguardent i la de les indies. La primera no estava a mans de cap gremi en concret però hi participaven de manera auxiliar. En el cas de Valls és la família Baldrich una de les capdavanteres del negoci.⁴ Pel que fa a les indústries de les indies, en una primera fase, es compraven els teixits més barats a Malta i s'estampaven a Catalunya i, d'aquí, s'exportaven amb preus competitius. Com es pot comprovar, si més no superficialment, aquest producte no era íntegrament elaborat i comercialitzat al país a través del sistema gremial. En ambdós casos és clau el fenomen de l'exportació. Tant aiguardents com indies eren exportades fora de Catalunya (els primers al nord d'Europa i a Amèrica, les segones a les colònies americanes), ja que eren productes competitius gràcies al seu procés d'elaboració.

Una de les limitacions del sistema gremial era la manca d'acumulació d'un capital prou substancial com per dur a terme un seguit de millores i canvis en els mètodes de producció. La seva mentalitat i visió de mercat ho impedia. La majoria del capital reunit a les confraries anava dirigit als seus serveis assistencials i religiosos. Qui sí que

⁴ Per saber-ne més, OLIVÉ I OLLÉ, Francesc: *Op. cit.*

tenia un capital fort era la classe burgesa, la mentalitat de la qual estava en sintonia amb la consciència capitalista, que la burgesia havia ajudat a impulsar, lligada a l'especulació i al guany egoista. Amb la desintegració dels gremis desapareix també un model de convivència basat en l'autoprotecció dins la col·lectivitat (amb una jerarquia interna, òbviament) però de tarannà més solidari.

La desintegració dels gremis es féu patent durant el primer terç del segle XIX. A partir del 1808, les condicions d'ingrés als gremis per als aprenents deixaren de ser tan estrictes, la qual cosa evidenciava una falta de mà d'obra que es féu més patent després de la Guerra del Francès, quan els gremis perderen un gran nombre d'agremiats de manera irreparable. Es formaren nous oficis al marge dels gremis. Durant el regnat de Ferran VII, encara es volgué salvar d'aquest procés inexorable allò que ja no tenia solució. Comerciants no agremiats i nous oficis al marge dels gremis anaven apareixent. Cal tenir en compte que la crisi no fou uniforme ni es manifestà amb la mateixa intensitat al llarg del Principat. La seva dissolució no fou tant causada per la política liberal —la legislació liberal en cap moment prohibí l'existència dels gremis sinó que tan sols denunciava el seu caràcter exclusiu— com per un procés de descomposició interna que arribà al seu zenit el 1836, quan en aquells moments hi havia una seixantena de gremis documentats. Cal remarcar que el destí dels gremis anava inexorablement lligat a la societat i a l'economia de l'Antic Règim. El canvi cap a una societat classista i una economia capitalista produí l'extinció d'un sistema corporatiu que no va poder ni voler adaptar-se al nou marc de relacions industrials i comercials.

A Valls, les confraries més importants foren les següents: el gremi de blanquers i assaonadors, a més dels guanterers, aluders i tireters, formaven la Confraria del Santíssim Sagrament, coneguda popularment com la Minerva. La Confraria de Sant Jaume Apòstol o de Sant Miquel estava formada l'any de la seva fundació (1482) pels paraires de llana; al 1660, s'hi afegiren la confraria de barretinaires. La confraria dels teixidors de lli s'incorporà el 1755, i els tintorers, teixidors de vels, galoners i retorcedors, el 1788. Una altra confraria fundada a finals del segle XV (1498) era la de Sant Eloi i Sant Antoni de Pàdua, formada pels oficis de ferrer i argenter. Ja en el segle XVI, començà a funcionar la Confraria de Sant Sebastià, la qual aglutinava els teixidors de llana. La Confraria de Santa Anna, fundada el 1556, agrupava els mestres de cases. Pels voltants del mateix any, sorgia la Confraria de Sant Josep, la qual agrupava un ventall ampli d'oficis: basters, fusters, boters, carreters, esclopers, serradors, esparters i tots aquells oficis que —com Sant Josep— treballaven la fusta.

A principis del segle XVI, el 1503 concretament, naixia la Confraria de la Puríssima Concepció, la qual estava formada pels caputxers i calceters. Els pagesos s'agrupaven a la Confraria de Sant Pere i Sant Isidre (La Seixantena), la qual s'havia format el 1523. Els mercaders també tenien la seva confraria, la del Sacratíssim Nom de Jesús (1578). El mateix any els teixidors de lli s'agruparen en la Confraria de l'Ascensió del Senyor. Els flassaders i els velers s'hi afegiren el 1692. Abans, però, el 1593 els flassaders havien fundat la Confraria de la Santíssima Trinitat. Entrats en el segle XVII, el 1638,

els sastres i els passamaners s'agruparen en la Confraria de Sant Jacint i Nostra Senyora de Betlem. Posteriorment, s'incorporaren els cordoners, els velers i els llibreters. El sector que treballava el cuir s'agrupà a la Confraria de Sant Marc i Sant Crispí. Pels volts del 1685, els cordoners i els espadenyers formaren la confraria de Sant Pau o Santa Caterina. Els barretinaires, sota l'advocació de Sant Aleix, fundaren la seva confraria cap a l'any 1674. Cap la segona meitat del segle XVIII (1769) els cinters i els corretgers es reuniren a la Confraria de Sant Bernat. Per acabar, la Confraria de la Immaculada Concepció estava constituïda pels cerers.

3. La Confraria de la Minerva de Valls

3.1 INTRODUCCIÓ

Abans de centrar-nos en l'estudi de la Confraria de la Minerva donarem quatre pinzellades sobre l'organització de les confraries en general. La finalitat de la confraria era oferir un seguit de serveis espirituals als confreres, com ara assegurar-los "el benefici de l'oració i la sepultura, l'auxili de l'Església i l'ajuda entre els associats".⁵ La confraria s'omplí de nous continguts, a banda dels religiosos, més relacionats amb aspectes de la vida econòmica. La confraria fou la base d'una organització corporativa del treball, la qual s'anà desprenent d'aquesta i configurà el gremi. Posteriorment, la confraria i aquest nou element que havia sorgit del seu si, es fusionaren formant un binomi indestriable, la Minerva —objectiu de la nostra investigació. Concloem, doncs, que en un primer moment les confraries tenien una finalitat exclusivament religiosa i espiritual, i no fou fins més tard que adquiriren tasques laborals i gremials allunyades de l'àmbit piadós. Tanmateix, continuava manifestant-se la influència d'aquest pòsit religiós, ja que les confraries es posaren sota la protecció d'un patró, la festa del qual celebraven amb tot luxe i ostentació pública.⁶

3.2 LA MINERVA

Abans d'entrar en matèria, un aclariment: *la Minerva* és el nom popular de la Confraria del Santíssim Sagrament. D'ençà del segle XVI aquesta advocació es va difondre de manera especial, i en la major part de les parròquies dels Països Catalans, se'n digué de *la Minerva*, manllevant el nom de l'església romana de Santa Maria Sopra Minerva —seu de l'Arxiconfraria del Santíssim.

⁵ FABRA I SALVAT, M. Ester: "Confraries i gremis de la ciutat de Valls, I", dins *Quaderns de Vilaniu. Miscel·lània de l'Alt Camp*, núm. 7 (abril de 1985), IEV, Valls, pàg. 3.

⁶ La Confraria del Santíssim Sagrament o de la Minerva no en fou una excepció. Vegeu la figura 3 de l'annex.

La Confraria del Santíssim Sagrament agrupava els oficis de blanquers i assaonadors en un primer moment. Però, posteriorment, s'hi integraren els tireters, aluders, camussers i guanteres. Era una de les confraries gremi més important de la vila, ja que recollia els oficis amb més tradició de Valls. Els quadres dirigents de la Minerva, sobretot els blanquers i assaonadors, configuraven un grup privilegiat dins el ram del cuir. Dels blanquers depenien directament tots els oficis del cuir. El blanquer formava part del primer esglaió en el procés de manipulació del cuir —adobava les pells després d'haver-ne eliminat els pèls—, mentre que l'assaonador tancava el cicle —acabava la preparació de les pells, les tintava i les venia posteriorment al guanter, l'aluder, el corretger, el sabater, etc. El blanquer, doncs, dominava la compra de les primeres matèries mentre que l'assaonador dominava el mercat. Això explica, tal com es fa palès en la documentació, que els membres dirigents de la confraria de la Minerva, és a dir, prohoms i procuradors, siguin mestres blanquers i assaonadors en la major part.

Encara que no sabem la data de la fundació concreta de la confraria de la Minerva, un document del 23 de gener de 1395⁷ parla d'una reunió dels confreres, en la qual es demana a dos personatges dins la jerarquia gremial que mantinguin a perpetuitat els pal·lis que acompanyaven Jesús Sagramentat quan aquest sortia de l'església per visitar els malalts.

El corporativisme gremial de la Minerva, com el de les altres confraries, tenia dues línies d'actuació estretament vinculades. La primera es referia als mecanismes de solidaritat interna, és a dir, la confraria estenia la seva protecció com a organisme al servei de la col·lectivitat i oferia recer als seus confreres davant les dificultats. Un bon exemple el trobem en un document de 1728, en el qual se cita una *pia causa* constituïda per a "Pobres donselles a maridar, filles de mestres blanquers".⁸ En segon lloc, la confraria, en la seva vessant més material i laboral, s'encarregava de controlar els processos de manufactura, a través de les ordenacions i dels exàmens.

Hem dit que la Minerva era una de les confraries amb més pes dins la vila, "uno de los principales ramos del comercio en esta villa",⁹ cosa que justifica la seva participació en el govern municipal, sobretot abans de la implantació del Decret de Nova Planta. No només la seva influència en el Comú plasmava la seva importància, sinó també la seva participació lluida en processons i actes litúrgics que mostraven el seu poder econòmic i prestigi local.¹⁰ El seu poder adquisitiu es reflectia en les seves aportacions als actes litúrgics. Per exemple, durant al Pasqua del 1693, la

⁷ FABRA I SALVAT, M. Ester: *Op. cit.*, pàg. 9.

⁸ GARCIA CAZORLA, Clara; MUIÑOS VILLAVARDE, M. Jesús: *Aproximació al sector de la pell a Valls (segles XVI-XX): la difícil transició de la manufactura gremial als tallers industrials*, Biblioteca d'Estudis Vallencs, núm. 34, IEV, Valls, 1994, pàg. 12.

⁹ Vegeu el document núm. 6 de l'apèndix documental.

¹⁰ Vegeu la figura 3 de l'annex.

Confraria de la Minerva contribuí amb quatre ciris blancs de tres lliures cadascun durant la vetlla del cos de Crist.¹¹

Com a organisme religiós, la Confraria de la Minerva tenia dret a arrecerar-se a la protecció eclesiàstica, i com a organització sota l'advocacia del Santíssim Sagrament, es reunia i tenia la seva base d'operacions en un recinte religiós. En el cas de la Minerva, la confraria es reunia al convent del Carme,¹² on els seus membres tenien dret a ser-hi enterrats. El nexa amb la confraria es mantenia fins i tot en el repòs etern. Tanmateix, la documentació ens parla d'altres llocs de reunió (sobretot en les actes d'exàmens), com per exemple, les cases privades d'alguns mestres d'importància. Eren cases amb una sala prou espaiosa per cabre-hi tots els mestres i els testimonis.

Internament, la Confraria de la Minerva estava organitzada de forma piramidal. Els prohoms eren triats pels artesans. Aquests presidien les reunions i assemblees. Els prohoms posseïen les seves pròpies finances, les quals eren administrades pel clavari, sotmès per part seva al procurador. Aquest era el representant oficial de la Confraria de la Minerva. Era el "relacions públiques" de la confraria davant sobretot el Comú quan es presentaven problemes, com ara el pagament d'impostos que gravaven el conjunt de l'organització, sobretot quan el Decret de Nova Planta conferí als gremis un caràcter de recaptació fiscal.

Els procuradors també participaven activament en el bon funcionament de la confraria. Pel que fa als primers, cada confraria elegia dos comissionats, encarregats d'intervenir en tot allò que afectava directament els confreres: els proveïments, els mercats, els arrendaments, etc. Tots aquests càrrecs formaven part del Comú. Pel que fa als segons, els procuradors eren escollits entre els mestres més capacitats —o més influents— dins la Minerva. L'elecció es feia per al període d'un any seguint les estipulacions definides per les ordenacions de la mateixa confraria. L'àrbitre de les disputes internes, així com dels conflictes entre les diferents confraries, era el Comú, cosa que podem constatar quan ens endinsem en l'estudi del litigi.

Podem considerar el sistema examinatori com una de les eines per conservar i garantir la pervivència d'una jerarquia inflexible i d'assegurar-se el monopoli de l'activitat comercial. Recordem que només el mestre està autoritzat a vendre la mercaderia que es produeix al seu taller. El mestre, doncs, té una prerrogativa negada a la resta i aquest privilegi ha de ser guardat i atorgat a uns quants escollits. Els exàmens permeten realitzar una selecció d'entre els aspirants a assolir la categoria de mestre. Les mateixes ordinacions afavoreixen l'ingrés com a mestre a gent vinculada als mateixos mestres preexistents, mentre que es posen traves a les persones alienes al grup de poder o a les forasteres. En el cas que ens ocupa, Ramon Comas és fill de mestre i no és posada en dubte la seva condició de mestre fins que

¹¹ GARCÍA CAZORLA, Clara; MUIÑOS VILLAVARDE, M. Jesús: *Op. cit.*, pàg. 13.

¹² *Ibidem*.

unes ordinacions alienes a la confraria fan perillar el seu estatus (Comas és mestre des de l'any 1747 i les noves ordinacions que l'afecten són del 1751, són quatre anys d'impunitat sense queixes). De la mateixa manera podriem pronunciar-nos en els casos de Jacinto Castells o Joan Francisco Lleonart. Això ens indica que dins la Confraria de la Minerva molts cops els ordenaments interns no es complien i molts dels càrrecs de mestre s'aconseguien a través de mètodes il·lícits, és a dir, amb claríssimes mostres de nepotisme.

Per entendre millor aquests mecanismes de control analitzarem un dels exàmens de la Confraria de la Minerva. El document núm. 1 que adjuntem a l'apèndix documental és l'acta d'examen d'Anton Comas (datada el 4 de juny de 1711), l'acta d'examen de Ramon Comas, el seu fill (2 de febrer de 1747) i l'acta d'examen de Ramon Porta (29 de maig de 1734). El document núm. 6 és un dels textos que presenta el Comú de Valls en nom de la Confraria de la Minerva per demostrar les irregularitats en el *passament* a mestre de Ramon Comas i Ramon Porta. En l'examen de Ramon Porta l'examinat presenta per al seu examen les coses següents: "Primo dos plechs de sola item sinc dotsenas de cordova no so es una de murat y quatre de blanch item dos pessas de vaqueta negra item sinc dotsenas de tiretas, y un parell de guans [...]." Després de ser examinat el treball de Porta per part dels mestres (entre els quals destaca Anton Comas, el pare de Ramon), aquests decidiren aprovar-lo perquè era "ben fet, y acabat ab la deguda perfeccio per tot lo que lo han passat Mestre de dita Confraria de blanquer i aluder".¹³

El 27 de febrer de 1747 és Ramon Comas qui realitza el seu examen: "[...] un parell de guans, dos dotsenas de ludas, quatre dotsenas de camusas adobadas al oli, y dos dotsenas de tiretas cada un." Observem que ha variat l'examen, però allò més important és el fet que un dels dos mestres que han d'avaluar el treball de l'examinat és el seu mateix pare, i Ramon Porta: "[...] y per avero trobat ben fet Anton Comas y Ramon Porta, Aluders, Guanters y Tiraters, protestant tots los mestres de dita Confraria menos Anton Comas en dit passament de mestres de dita Confraria." Veiem com gran part de la confraria no està d'acord amb l'aprobat de Ramon Comas, ja que molts pensen que no és apte perquè no ha complert les ordenacions vigents. Malgrat les reticències, Ramon Comas és acceptat —suposem gràcies a les influències del seu pare—, cosa que demostra que Anton Comas era un personatge de pes dins de la Minerva. Ens trobem, doncs, davant un clar exemple d'abús de poder dins la confraria. Estem davant d'una mena de cadena de favors: Anton Comas aprova l'ingrés com a mestre de Ramon Porta, el qual també ajuda a l'ingrés de Ramon Comas, el fill del seu valedor. Després d'haver estat *passat* a mestre, el nou component s'integra en aquesta elit dins la Confraria de la Minerva. Com a tal gaudeix de "totas las Immunitats y Llibertats pracmaticas, Usos, y Consuetuts que gaudeixen los demas mestres examinats de dita Confraria".¹⁴

¹³ Vegeu el document núm. 1 de l'apèndix documental.

¹⁴ *Ibidem*.

Tanmateix, la condició privilegiada del mestre comporta també les seves obligacions. A més de les aptituds professionals i l'habilitat artesanal durant l'examen del personatge en qüestió, s'hi afegeix l'obligació de pagar un cànon establert: "[...] ha pagat per raho de son examen lo que se acostuma y que donara pel y carnassas si y conforme lo donan y han donat los demes mestres examinats en aquell; tot lo que promet dit examinado attendrer y complir ab obligacio de tots sos bens mobles, e immobles y ab jurament."¹⁵

4. El conflicte arran unes noves ordenances

Trobem convenient presentar els resums de tots els documents relatius a les dificultats que es plantejaren en el si de la Confraria de la Minerva a causa d'unes noves ordenacions que trastocaren tot el seu esquema organitzatiu. Vegem, doncs, pas a pas, a través de la documentació estudiada, els diferents moments que integraren aquest conflicte.

El primer document data del 8 de febrer de 1747 i és expedit per Josep Ortega Comas, notari de la vila de Valls, que dona constància de tres actes d'examen: el d'Antonio Comas (4 de juny de 1711), Ramon Porta Jové (29 de maig de 1734) i Ramon Comas (27 de febrer de 1747).

En l'examen de Ramon Comas afloren diversos conflictes entre els mestres de la confraria, els quals es neguen a acceptar el *passament* a mestre dels aspirants. Els dos mestres examinadors, Anton Comas i Ramon Porta, són els únics que reconeixen com a vàlid el *passament* a mestres de Bonaventura Horta, Francisco Comas i Ramon Comas. Després de la problemàtica els anteriorment citats aspirants són acceptats com a mestres de la confraria.

Aquest document guardaria relació més o menys directa amb el document número quatre. En aquest cas les actes d'examen corresponen a Antonio Comas, Ramon Comas i Ramon Porta. Aquests dos últims estan implicats directament en els problemes de la confraria. Es tracta, doncs, d'una altra prova en contra.

El segon document correspon a una instància dirigida a la Reial Audiència per part de Ramon Porta i Ramon Comas, mestres guanters, aluders, tireters de la Confraria de la Minerva, en la qual es queixen de l'incompliment de les ordenances per part de la confraria i també la reacció de l'Ajuntament de "Bayle y Regidores" de Valls davant la situació. Per una banda, Ramon Porta i Ramon Comas acusen la confraria d'incompliment de les ordenances expedides per la Reial Audiència el 2 de setembre de 1751; concretament, donen suport a la seva acusació en els capítols 15, 19 i 20 d'aquestes ordenances. Per altra banda, els instants culpen a diferents prohoms ben situats dins la jerarquia gremial, tots mestres blanquers (Jacint Castells, Pere i Josep Rodon, Josep Martí, Francesc Lleonart i Francesc Martí Menor), de no complir els requisits assenyalats per les noves ordenances per continuar en els llocs

¹⁵ *Ibidem*.

de mestre i en el seu ofici. Per això, demanen que siguin substituïts per “individuos habiles”. No solament es queixen de la confraria sinó també de l'Ajuntament; de manera que es dirigeixen directament a la Reial Audiència. Segons Porta i Comas, l'Ajuntament en lloc de solucionar el problema d'acord amb les ordres de la Reial Audiència ha desatès els seus mandats. Aquest document apareix signat pel Marquès de la Mina, que és el capità general més característic de Catalunya. La seva tasca durant els seus vint-i-quatre anys de govern fou molt fructífera. El Marquès de la Mina fou un dels homes més il·lustrats de l'Espanya del seu temps. Fou el primer capità general de Catalunya d'origen espanyol. A banda del seu impressionant currículum militar (participació en la Guerra de Successió, als conflictes italians, intervencions al nord d'Àfrica), també desenvolupà funcions diplomàtiques. Després d'haver estat recompensat amb diversos honors militars, li fou confiada la tasca del govern del Principat.

En primer lloc, tot i sabent (per confessió personal) que els dits prohoms no reunien els requisits per continuar en els seus càrrecs, no s'escolta la instància de Ramon Porta i Ramon Comas en la qual demanaven ocupar ells mateixos els càrrecs vacants. No només els han ignorat, sinó que l'Ajuntament ha nomenat oficials tan inhàbils com els seus predecessors. Després del consell de la confraria, on succeeixen tots aquests fets, els instants es dirigeixen directament a l'Ajuntament perquè reconsideri la seva decisió. L'Ajuntament respon que tot ja ha estat decidit en el consell i que no es pot continuar debatent la qüestió. Finalment, els instants demanen a la Reial Audiència que es pronunciï i atengui les seves súpliques. Més avall del document, s'inclou la resposta de la Reial Audiència, datada de 23 de setembre de 1752. S'ordena el complet compliment de les ordenances del 2 de setembre de 1751 i, per tant, que es facin fora dels llocs d'examinador i prohoms els afectats i siguin substituïts per mestres realment hàbils. Al mateix temps, dóna un toc d'atenció a l'Ajuntament perquè “zelen y vigilen” el decret sota pena de vint-i-cinc lliures dels seus propis béns.

La data d'expedició del tercer document és el 6 de setembre de 1752; no obstant, sembla una data errònia, ja que parla d'un decret de la Reial Audiència del 23 del mateix mes i mateix any i d'una reunió de la Confraria de la Minerva que s'efectua el 4 d'octubre de 1752. El document no pot parlar d'un decret que encara s'ha de promulgar i menys es pot realitzar una reunió a causa d'un decret inexistent. El secretari Josep Carreras dóna fe d'un memorial elaborat durant la reunió del 4 d'octubre de 1752, cosa que dóna a entendre que el document és posterior a la reunió i, per tant, també posterior al decret. En aquest document el secretari de l'Ajuntament dóna fe, a petició dels prohoms de la Confraria de la Minerva, que hi ha hagut una sèrie de procediments des de la promulgació del decret de 23 de setembre de 1752 i l'elaboració d'aquest document. Per corroborar que s'ha celebrat una reunió a la Casa del Comú de Valls es basa en una font documental: el Llibre de Capítols de la Confraria dels Blanquers de Valls, on es registren totes les reunions celebrades per la confraria. En aquest llibre, hi consta que en el dia 4 d'octubre

de 1751 es van reunir a l'Ajuntament els prohoms de la Confraria de la Minerva i l'Ajuntament en ple. A la reunió es presenta el decret promulgat per la Reial Audiència seguit del memorial de greuges elaborat pels dos mestres aluders Ramon Porta i Ramon Comas. El secretari assenyala que tant el decret com el memorial han estat llegits per ell abans de la reunió, cosa que reafirma la hipòtesi que la data del document és errònia. La reunió es convoca perquè la confraria es vegi obligada a complir els punts del decret sota les penes que s'imposen.

El quart document se situaria en un període de temps posterior al 18 de juny de 1752, data en la qual sembla que se celebri una reunió que aglutina tots els mestres de la confraria. En aquest document els procuradors i prohoms de la Minerva presenten l'estat de la qüestió després de la presentació del decret i el memorial dels quals en parla el document núm. 3. En primer lloc, cal destacar la resposta en bloc dels confreres davant el memorial presentat per Ramon Porta i Ramon Comas. La confraria expressa el seu malestar davant la situació. Per una banda, és conscient que ha de destituir aquells procuradors i examinador la situació dels quals no és homologable a la situació creada per les noves ordenances. Per altra banda, encara que saben que no hi ha cap persona competent que els pugui substituir no volen acceptar la instància de Porta i Comas, ja que ells dos tampoc estan habilitats per als càrrecs que pretenen ocupar. Davant aquest buit, els confreres decideixen en una reunió celebrada el 18 de juny posar-se sota la protecció del batlle, que com ells mateixos diuen és "el principal protector y patrón de todas las cofadrias". En un acte simbòlic li ofereixen els llibres, les claus i altres efectes de la confraria. Els mestres demanen a l'Ajuntament que o nomeni ell mateix els prohoms i examinador requerits o que acudeixi davant la Reial Audiència.

El cinquè document fou expedit el 4 d'octubre de 1752 per part del notari Joseph Ortega i Comes, en el qual dona constància legal de la presència d'una acta d'examen en el llibre de la Confraria de la Minerva. Aquesta data de dos anys abans, del 4 d'octubre de 1750. Les autoritats de la confraria es reuneixen a la sala principal de la casa d'un dels confreres, la de Francisco Martí Major. Els aspirants al mestratge són Francisco Martí Menor, Pere Rodón, Marc Recasens i Joseph Morató, que han presentat les seves "obres d'art", que consisteixen en diverses peces treballades a partir del cuir. Els aspirants són finalment admesos malgrat les queixes d'Anton Comas, el qual, si bé no dubta de la qualitat de les peces elaborades, assenyala que no han presentat la carta d'aprenentatge dels oficis de blanquer, assaonador, guanter i camusser. El problema se soluciona quan el representant del batlle, Pere Joan Arnet, pren jurament als nous mestres, que es comprometen a complir les ordinacions de la confraria.

Pensem que aquest document està clarament relacionat amb el conflicte intern originat al si de la Confraria, arrel de la publicació d'unes noves ordenances expedides per la Reial Audiència. Francisco Martí Menor, tal com es diu al document número cinc, és un dels procuradors de la confraria i, per tant, aquest document és

una de les proves a favor davant l'acusació de Ramon Comas i Ramon Porta de no complir les ordenances.

El sisè document fou expedit a la vila de Reus per part del notari de la dita vila, Joseph Antonio Navarro, el 8 d'octubre de 1752. En aquest document, a instància de Jacintho Castells, un dels procuradors de la Confraria de la Minerva, es deixa constància de les declaracions sota jurament de Pasqual Simó Oliva, *Guanter de la Vila de Reus*, el qual declara que Ramon Porta a l'hora de fer el seu examen, "solamente hizo, cortar y captar la partida de tiretas, le sacaron palatear las pieles, y componerlas, es plegarlas y no dicho otra cosa"; a més, també cometé irregularitats perquè quan Porta anà al molí a treure l'oli de les pells i raspejar-les, fou el declarant, Pasqual Simó Oliva, qui ho féu per ordre seva. Queda demostrat, doncs, que l'examen de Porta és totalment il·legal i consegüentment no mereix el títol de mestre. El fet encara és més greu quan constatem que el dit Simó Oliva era l'aprenent d'Antonio Comas: "En dicho tiempo de Antonio Comas, Maestro Guanter de dha Villa, por ser el declarante en dha ocasión su aprendiz." Aquest testimoni és crucial per demostrar la no validesa de l'examen de Porta, cosa que l'allunya en la lluita per substituir els procuradors i prohoms que han de ser destituïts a causa de les ordenances de la Reial Audiència.

El setè document va dirigit a la Reial Audiència per part de l'Ajuntament de Valls. En aquest text l'Ajuntament es defensa de les acusacions proferides per Ramon Comas i Ramon Porta i es reafirma en la seva posició i en les seves decisions i al·lega que estan inscrites en la legalitat completa. Acusa Porta i Comas de difamació i senyala que ells dos tampoc compleixen els requisits legals per ocupar els llocs vacants. Com a acusat l'Ajuntament es defensa dient que les seves actuacions sempre han estat dirigides a assumir i acatar les ordres de la Reial Audiència, mantenint-s'hi sempre fidel. Indica que no ha fet cas de les instàncies de Porta i Comas per voler apaivagar les lluites internes en el si de la Minerva i assenyalava que, si bé ha passat a ser el poder directe dins la confraria (ha acceptat el Llibre de Capítols i les claus), ho ha fet per protegir i impedir la ruïna de la confraria. En definitiva, l'Ajuntament ha obrat d'aquesta manera "para no ocasionar una privación de oficios que destruiria uno de los principales ramos del comercio en esta villa". A sota de la instància de l'Ajuntament apareix la resposta de la Reial Audiència datada d'1 de gener de 1753, en la qual estableix que la confraria de guanters, aluders i tireters sigui regida per procuradors d'altres gremis dels blanquers i assaonadors.

L'últim document és expedit el 30 de desembre de 1752 i el podem considerar com la darrera argolla d'aquesta cadena d'esdeveniments. L'escrit va dirigit a l'Ajuntament de Valls i prové de les oficines de la Reial Audiència. Davant la precària situació de la Confraria de la Minerva, l'Ajuntament envia un decret el 12 d'octubre de 1752, en el qual cedeix tota la responsabilitat sobre la resolució del cas a la Reial Audiència. Aquesta, davant la impossibilitat de trobar mestres competents que s'emmotllin a les noves ordenances, disposa que els mestres del gremi de guanters i aluders siguin traspassats als mestres dels oficis de blanquer i assaonador.

Així doncs, el fet que desencadena aquest seguit de conflictes interns dins de la Confraria de la Minerva és la publicació d'unes ordenances de la Reial Audiència despatxades de *Chancilleria* el 2 de setembre de 1751. No disposem del document original d'aquesta ordenança però podem deduir-ne el contingut a través de les reaccions dels confreres. Arribem a la conclusió que aquest decret establia que, per poder ser elegit procurador i examinador d'una confraria, era obligatori posseir la categoria de mestre (mitjançant la presentació de la carta d'aprenentatge) i certificació d'haver estat, el personatge en concret, a través de les seves pròpies mans, qui fes les obres contemplades en l'examen.

Tenim constància que aquest decret no és complert des del primer moment, ja que l'ordre de compliment de les ordenances és reiterat per la Reial Audiència el 20 d'abril de 1752. En el lapse de temps entremig de la publicació el 2 de setembre i la reafirmació del 20 d'abril existeix un document que ens confirma la publicació del nou ordenament jurídic gremial a la Minerva. Es tracta d'un document datat el 3 d'octubre de 1751. Els confreres, doncs, són totalment conscients de les ordres de la Reial Audiència. La Confraria de la Minerva, veient-se incapacitada per complir les *ordinacions*, decideix posar-se sota la protecció del batlle i els magistrats municipals. L'Ajuntament accepta aquesta demanda de protecció acceptant els diferents béns de la confraria que simbolitzen la seva condició com a entitat independent (llibres de comptes, les claus de la caixa de fons...).

No obstant, dins la confraria existeixen veus discordants respecte a l'actuació de l'entitat gremial i també del comportament de l'Ajuntament. És el cas dels dos mestres aluders Ramon Porta i Ramon Comas. Aquests personatges ambicionen ocupar els llocs vacants de prohoms i examinador —que estan dominats per membres del gremi de blanquers— i, per això, remeten una instància, a través de cap intermediari, a la Reial Audiència.

El 23 de setembre de 1752 la Reial Audiència reitera la seva voluntat pel que fa a la Confraria de la Minerva i les noves ordinacions. Trobem significatiu que Ramon Porta i Ramon Comas es dirigeixin directament a la Reial Audiència. Aquest fet s'explica per l'adversió que els dos instants manifestaven cap a l'Ajuntament, el qual havia fet orelles sordes a les seves demandes, que ells consideraven del tot legítimes. També és sorprenent que la Reial Audiència es mogui davant una instància elaborada per dues persones privades (sense cap organisme) que li doni suport. Això podria indicar una certa desconfiança entre la Reial Audiència i els òrgans municipals.

La reacció no es fa esperar. El 28 de setembre de 1752 l'Ajuntament de Valls es justifica davant la Reial Audiència reafirmant la seva fidelitat. El 4 d'octubre del mateix any se celebra una reunió de la Confraria de la Minerva en una de les sales del Comú. En aquesta assemblea s'hi presenta el decret de 23 de setembre, juntament amb el memorial de Porta i Comas, el qual ha causat la resposta contundent de la Reial Audiència. La reunió s'efectua en una de les sales del Comú, suposem perquè en aquests moments la Confraria està sota la protecció del batlle, com més amunt hem indicat. L'Ajuntament decideix posar en mans de la Reial Audiència la situació creada

dins la confraria, potser perquè l'assumpte se li escapava de les mans. Durant aquest lapse de temps la Reial Audiència estudia els documents que l'Ajuntament li ha enviat i que aquest al seu torn ha rebut de la confraria. Són un seguit d'actes d'examen dels personatges implicats, com ara Ramon Comas, Ramon Porta o Francisco Martí Menor —així com un interessant document que conté el jurament d'un antic aprenent de la família Comas.

Finalment, el 30 de desembre de 1752 la Reial Audiència es pronuncia sobre el tema. Com que no existeixen mestres ni altres components de la confraria que compleixin les noves ordenances, els càrrecs de procuradors i examinador seran ocupats —mentre no s'examinin aluders hàbils— per prohoms de gremis de nivell superior. El document que tanca aquest cicle conflictiu és un text datat l'1 de gener de 1753 que conté la ratificació de la decisió de la Reial Audiència plasmada en el decret de 30 de desembre. Es posava fi així a un any i mig de controvèrsies que havien implicat, a més dels membres de la Confraria de la Minerva, representats dels poders públics (Batllia i Reial Audiència).

4.1. ÍNDEX CRONOLÒGIC DE FETS

4 de juny de 1711: Acta d'examen d'Antonio Comas.

29 de maig de 1734: Acta d'examen de Ramon Porta.

8 de febrer de 1747: Acta notarial en la qual es reproduïen les tres actes dels exàmens d'Antonio Comas, Ramon Porta i Ramon Comas.

27 de febrer de 1747: Acta d'examen de Ramon Comas.

4 d'octubre de 1750: Acta d'examen de Francisco Martí Menor.

2 de setembre de 1751: Noves ordenances despatxades de *Chancilleria* per part de la Reial Audiència.

3 d'octubre de 1751: Publicació a la confraria de les ordenances expedides el 2 de setembre de 1751.

20 d'abril de 1752: Decret de la Reial Audiència per ordenar complir les ordenances.

18 de juny de 1752: Reunió del Consell dels Confreres i l'Ajuntament de la vila de Valls. El gremi s'encomana a l'Ajuntament, li lliura les claus i el Llibre de Capítols.

29 de juliol de 1752: Instància de Ramon Porta i Ramon Comas a la Reial Audiència en la qual es queixen de l'incompliment de les ordenances.

23 de setembre de 1752: Decret de la Reial Audiència continuat al peu d'un memorial de Comas i Porta.

28 de setembre de 1752: L'Ajuntament es defensa de les acusacions de Porta i Comas davant la Reial Audiència.

4 d'octubre de 1752: Reunió de la Confraria de la Minerva en una de les sales del Comú. S'hi presenta el Decret del 23 de setembre.

4 d'octubre de 1752: Acta notarial en la qual es fa constar l'acta d'examen de Francisco Martí Menor.

8 d'octubre de 1752: Acta notarial en la qual Joseph Antoni Navarro, notari de la vila de Reus, a instància de Jacintho Castells, deixa constància de les irregularitats en l'examen de Ramon Porta, segons les declaracions de Simó Oliva.

12 d'octubre de 1752: L'Ajuntament deixa el cas en mans de la Reial Audiència.

30 de desembre de 1752: La Reia Audiència, en contestació, envia a l'Ajuntament un decret (substitució dels prohoms de guanteros... pels de *zurra*dores i curtidors).

1 de gener de 1753: Ratificació de la decisió plasmada en decret de 30 de desembre.

5. Conclusions

Ara ja a la recta final del nostre estudi és l'hora d'interrelacionar tots els elements que han sorgit de la nostra investigació i extreure'n les conclusions convenientes. La nostra voluntat no ha estat cenyir-nos només a una anàlisi dels documents presentats en la nostra investigació, sinó que pretenem arribar a un nivell superior dins la comprensió dels fets i del seu context històric. Per entendre el litigi dins la Confraria de la Minerva del 1751-1752 cal entendre el marc econòmic i social que l'envoltava, la qual cosa hem volgut aconseguir a través dels primers capítols del nostre treball. Ens trobem dins els inicis de la crisi gremial que s'inicià al llarg del segle XVIII. Com hem assenyalat anteriorment, durant els segles XVII i XVIII les confraries s'han anat jerarquitzant en extrem i ha crescut la diferència entre la condició de mestre i la d'oficial i aprenent. Paral·lelament, en aquelles confraries que aglutinaven diversos oficis, els gremis més poderosos han anat adquirint preeminència sobre els oficis més dèbils. En el cas de la Minerva, els blanquers i assaonadors, que en un principi integraven exclusivament la Confraria de la Minerva, han esdevingut a la llarga els amos de la corporació. Adobers, tireters, o en el cas que ens ocupa, els aluders, els quals s'han integrat posteriorment a la Minerva, estan en una posició d'inferioritat dins l'estratificació de la confraria. Són dos fills de mestre aluder (Porta i Comas) els qui s'enfronten als mestres blanquers, que ho són conforme a la llei del gremi de blanquers. El litigi de la Minerva és una lluita entre dos grups, un de més desafavorit, però que reclama els seus drets (encara que siguin de naixement) i un sector format pels blanquers, que estan legitimats per les seves lleis gremials.

L'alta conflictivitat que es dona dins el gremi d'aluders (recordem que Ramon Porta i Ramon Comas són mestres aluders) es deu a la poca incidència general que té aquest ofici en el negoci del cuir. L'incompliment de les ordenances de la Reial

Audiència, juntament amb la situació irregular de molts mestres, és la manifestació palpable d'un seguit d'irregularitats que es donen en un sector poc rendible. La manca d'interès a l'hora de dominar aquest sector manufacturer es plasma en el poc control que exerceix la mateixa confraria sobre els mestres d'oficis menys rellevants. Tanmateix, pensem que segurament el gremi dels aluders no era l'únic que patia les seqüeles dels favoritismes. Ja hem parlat dels mecanismes de control de la confraria per seleccionar els seus membres. A mesura que augmenta la jerarquització, els diversos mestres intenten parcel·lar i conservar dins la seva mateixa família les seves prerrogatives i privilegis dins la Minerva. Existeix una "endogàmia" dins el grup de poder. En la documentació ho hem pogut constatar àmpliament. Cal contextualitzar els documents de la Minerva dins la crisi gremial del segle XVIII. Durant aquest segle el cuir, dins l'exportació d'aiguardent, rep un cop fort, ja que predomina l'envasat en bótes. Això desplaça la indústria del cuir a un sector marginal, directament relacionat amb l'abastament primari de la població i simultàniament allunyat del gran comerç exportador.

Cal destacar també la participació del dos organismes de poder públic dins aquest enfrontament: la casa del Comú (el batlle Pere Màrtir Veciana i el seu lloctinent Pere Joan Arnet) i la Reial Audiència. Aquesta s'erigeix com a àrbitre suprem del conflicte. Aquesta participació hegemònica de la Reial Audiència ens remet a la situació dels gremis i les confraries després del Decret de Nova Planta. La Confraria de la Minerva ja no manté la seva independència com a col·lectivitat. En un primer moment, intenta dirimir el seus problemes interns, però posteriorment es veu obligada a recórrer a estaments superiors. Aquest fet sembla indicar, a més de l'afebliment progressiu de la confraria com a força dins la vida política local, un centralisme politicoadministratiu dins l'àmbit del corregiment i del Principat en general. Podem observar, a través de la documentació, el paper omnipotent de la Reial Audiència envers la Batllia de Pere Màrtir Veciana. En conclusió, és la Reial Audiència, juntament amb el capità general, el Marquès de la Mina, la que aconsegueix —no sabem si amb èxit— tancar definitivament el conflicte. La resolució final afavoreix els gremis més poderosos, els assaonadors i els blanquers, reforça així el seu predomini dins la Minerva i accentua el procés que anteriorment hem descrit.

D'altra banda, la documentació generada pels poders polítics (Comú i Reial Audiència) estan escrits en castellà, seguint les normatives establertes pel Decret de Nova Planta: "Pondrá el mayor cuidado en introducir la lengua castellana, a cuyo fin dará las providencias más templadas y disimuladas para que se consiga el efecto, sin que se note el cuidado." Contràriament, els documents de la Confraria de la Minerva combinen el català i el castellà. Aquells documents que es dirigeixen a l'Ajuntament estan escrits en castellà, mentre que els documents interns —com ara el Llibre de Capítols— estan en català. Aquest fet indica una fidelitat cap a la llengua encara latent per part de la gran majoria de la població i un feble control de la Reial Audiència de la documentació oficial en l'àmbit local.

Pensem que els documents que hem estudiat són representatius d'una dinàmica de decadència dins el sistema gremial i d'estratificació marcada dins les confraries. El conflicte dins la Confraria de la Minerva adquireix importància, ja que el sector de la pell és un “de los principales Ramos del Comercio en esta villa”. L'incompliment de les noves ordenances i, per tant, la modificació de “las antiguas leyes de esa Cofadria” trastochen profundament les seves estructures. Sorgeixen, així, les puntes d'un iceberg (rivalitats personals, problemes organitzatius) que amaguen una dinàmica més profunda, que apunta cap a la descomposició progressiva d'un sistema productiu anacrònic que no s'emmotlla a les noves necessitats econòmiques.

Apèndix documental

Núm. I

1747, febrer, 8. Valls

Arxiu Històric Comarcal de Valls

Certifico doy fe y verdadero testimonio Yo Joseph Ortega y Comes notario público de la villa de Valls del Campo y Arzobispado de Tar^{na} escrivano de los comunes negocios de la Cofadria de Curtidores dicha villa baxo la invocación de la Minerva bajo escrita como en el libro de foleo cubierto con cubiertas de pergamino con boton y vaga de cuero por dha Cofadria bien curtido y guardado se halla un examen de Antonio Comas la qual es del thenor que se sigue = Vuy que contam als vint y quatre del mes de juny de lany de la Nativitat de nostre Señor deu Jesucrist de Mil Set Cents y onsa convocats y congregats los hor. Joseph Vila, Llorenç Duran y Joseph Oller blanquer lo prt. y corrent any procuradors de la Confraria dels blanquers sots invocació del Santissim Sagrament en la parrochial Iglesia de la present Ciutat de Valls instituida y fundada Fran^{co} Morató, Joan Gibert y Maria Canyellas procuradors vells, Rafel Mas, Joseph Martí y Joseph Blanch proms nous, lo dit Joseph Vila, Pera Recasens y Llorenç Valldovi proms vells y lo dit Llorens Valldovi Clavari de la Confraria en la Casa del dit Joan Gibert que la te situada en la present Ciutat en lo Carrer dit de la Pobra de Sta Anna a fi y efecte de passar a Mestre de dita Confraria a Anton Comas Jove aluder, Asaunador, y blanquer de la Ciutat de Bar^{na} en la pnt. Ciutat habitant, lo qual ha ensenyat lo examen que en la present Confraria se acostuma ensenyar que consisteix ab dos pessas de sola asaunadas en blanch, dos vacas negras, dos plechs de Cordová de llustra negra raspats, sis plechs de Cordová en blanch, tres dossenas de tiretas capsadas a dos caps, tres guans adobats ab aluda blanchs, y han trobat aquell ser ben fet y acabat abla deguda perfeccio. Perso lo han passat mestre de dits officis de blanquer, asaunador, aluder, guanter, y lo han admes a d^a Confraria, volent gaudesca de totas las Immunitats y llibertats que gaudeixen los demes Mestres examinats en dita Confraria. E lo dit Anton Comes accepta dita admissio abla deguda reverencia y promet de tenir y servir las ordinacions y usos y pragmaticas de dita Confraria y pagar tot lo que te obligacio de pagar per raho de dit son examen y que

donera pel, y Carnasas a dita Confraria conforme acostuman pagar los demes Mestres examinats en dita Confraria. Per lo que no obliga tots los bens Mobles e Immobles y abjuram^t estes sunt Fran^{co} Vidal Asaunador, y Fran^{co} batalla teixidor de lli dela Ciutat de Valls, y Joan Moreda Escrivent de dita Ciutat.

29 de maig de 1734

Otrosi en el libro de la misma Cofadria de foleo cubierto con cubiertas de pergamino con boton y vaga de cuero se hallan los examenes que se siguen = Vuy que contam als vint y nou dies del mes de Maig delany dela nativitat del señor de Mil Set Cents trenta y quatre convocats, y congregats en la sala dela Casa de Anton Comes Aluder avall escrit que la fa situada dins dita Vila de Valls ala plasa del blat de dita vila, los procuradors, y confreres dela Confraria dels blanquers sots Invocació del Santíssim Sagrament en la Igl^{la} parrochial dela vila de Valls Instituhida y fundada que son los procurados y confreres següents Primo Pere Racasens, Joan Baptista Saumell, Joan Matheu procuradors nous de dita Cofadria, Llorens Valldovi, March Rubert, Pau Marti procuradors vells, Ànton Comaes, Joseph Vila, Joan Rodon, proms. nous, Fran^{co} Marti, Fran^{co} Grau, Miquel Oller proms. vells, Joan Rodon Clavari, Anton Comes, Joseph Marti padrins del devall escrit examinant tots mestres de dita Confraria afi y effecta de examinar, y passar mestre dels officis de Aluder, y blanquer a Ramon Porta Jove Aluder de dita vila lo qual ha tret per son examen las cosas següents Pmo dos plechs de sola Item sinch dossenas de Cordova so es una de murat y quatre de blanch Item dos pessas de vaqueta negra Item sinch dossenas de Camissas Item dos dossenas de tiretas, y un parell de guans Im lo que ha tret per son examen, y havent mirat aquell una i moltes vegades los sobredits mestres de dita Confraria han trobat se aquell ben fet, y acabat abla deguda perferccio per ferlo que lo han passat mestre de dita Confraria de blanquer y aluder agregantlo de dita Confraria aixi com los demes mestres examinats en aquella volem que gaudeixi de totas las immunitats y llibertats pracmaticas, usos y consuetuts que gaudeixen los demas mestres examinats de dita Confraria. E lo dit Ramon Porta exeminando predit accepta la dita admissio de passarlo mestre de dita Confraria abla deguda reverencia y promet estar y observar tots los usos y pregamtics de d^a [dita] Confraria y las ordinacions de dita Confraria quals ara de pnt. se li han llegit y ha pagat per raho de son examen lo que se acostuma y que donava pel y Carnassas si y conforme lo donat y han donat los demes Mestres examinats en aquella, tot lo que promet dit examinado attendres y complir ab obligacio de tots sos bens Mobles, e, Immobles y ab Jurament = Testes Sunt Joseph Canyellas, cabater, o, paller, y Joan Domenech Tinter de la villa de Valls, de Joan Pau Lleonart escrivent substitut del Sr Joseph Ortega, y Comes not. de la vila de Valls i Escrivá de dita Confraria.

27 de febrer de 1747

Vuy que contam vint y set dias del mes de febrer del any contat del naixement de Nostre Señor Deu Jesuchrist de Mil Set cents quaranta set convocats, y congregats en lo estudi major dela present vila de Valls de orde y manament del Mag^{ch} Batlle de d^a vila Anton Comas, Fran^{co} Grau y Joseph Rodon prns actuals dela Confraria dels Blanquers de dita Vila sots Invocacio dela minerva en la Igl^a Parrochial dela mateixa vila de Valls Instituhida, y fundada March Rubert, Pau Marti prons. vells, Joan Matheu, Jaume Campins prohoms nous, Joseph Marti, Jaume Sanahuja prohoms Vells, Joan Fran^{co} Lleonart per compte de Fran^{co} Pau Marti prohoms nou, y Rafel Gramper compte de Fran^{co} Marti prohoms vell tots confreres de dita Confraria als quals axi convocats lo Mag^{ch} Pere Martir Vaciana Batlle de dita vila los ha manat inseguint orde de Sa Ex^a que passassen Mestres Aluders, Guanters, y Tiraters ha *Bonaven^a Horta*, a *Fran^{co} Comas*, y a *Ramon Comas*, los quals tenian alli previngut per son examen un parell de guans, dos dossenas de ludas, quatre dossenas de Camusas adobadas al oli, y dos dossenas de tiretas cada un y per avero trobat ben fet fet dit Anton Comas, y Ramon Porta Aluders, Guanters y Tiraters de dita vila forsadament los han passat Mestras Aluders, Guanters, y Tiraters, protestant tots los mestres de dita Confraria Menos Anton Comas en dit passament de Mestres de dita Confraria, y de recorrer ahont manaster sia per fer declarar que dites maestrieas no son validas per no averse fetes al thenor delas ordinacions de dita confraria protestant de tots los danys, y gastos que obre lo referit sa poden ocasionar a d^a Confraria. E los dits Bonaventura Horta, Fran^{co} Comas, y Ramon Comas no obstant dita protesta per no ser fundamentada acceptan la admicio de passarlos Mestres de d^a Confraria y prometen estar y observar totas las ordinacions, usos y pracmaticas de d^a Confraria de las quals ordinacions confessan estarne ben cercionats quals dits examinados han pagat lo acostumat per los examens, y han promes donar pel y Carnasas si informa lo donan y han acostumat donar los demes Mestres examinats de aquella tot lo que prometen dits examinadors atendre y complir ab obligació de tots sos bens de ells a solos mobles e Immoables aguts y per haver, y aixi ho firman de tot lo que han requerit llevat lo pnt acte que fou fet en dita vila de Valls dia mes y any sobredits que foren pnts per testimonis Pau Casellas Mestre de minyons y Joan Bella ferrer de dita vila = Escrivá de dita Confraria Joseph ortega not. de Valls = Com las ditas y altres cosas en dits resp^{ve} llibres son de veurer a que me refereix en fe del que faig la present Valls als vuyt de febrer de Mil Set Cents quaranta set.

De praemisis licet Manu aliena In pnti. papiro Regy Segilli quarti Scriptis folem facio Ego dictus Josephus Ortega et Comes et comes Ap^{ca} atque Regia Auetilus nott. publicii pnto. de Valls. Supramemorati hic dicto die proprio me subscribens calamo assuetto que me subsignans.

Signo

Núm. 2
1752, juliol, 29
AHCV

Exmo [Excelentíssimo] S^{or} [Señor]

Raymundo Porta, y Raymundo Comas Maestros Guanteros, Aluderos, y Tireteros de la Cofadria baxo la invocacion de la Minerva de la Villa de Valls compuesta de Curtidores, Zurradores, y de dichos Guanteros con la devida atencion representan a V. Exª que en los Capítulos 15, 19 y 20 de las nuevas ordenanças expedias a los 27bre de 1751 publicadas en dicha Cofadria a los 3 de 8bre de dicho año segun los Cofadres de la misma Cofadria se estatuye, y ordena, que los Individuos de ella, que no sean devidam^{te} examinados de todos los tres officios en la forma prescrita en aquellos queden privados de trabajar y vender los artefactos, y maniobras pertenecientes al officio por el qual referidas ordenanssas, como es de ver de los enunciados Capítulos, de que se incluye tambien copia cifrada de n^o .2; en cuya atencion en el dia 18 de Junio de este año estando en consejo los Cofadres de la reletada Cofadria presidiendo, y assytiendo en el, el Ayuntamiento de Bayle y Regidores de la mencionada Villa, instaron, y pidieron a este los Supli^{tos} [suplicantes] que en cumplimiento de las Citadas disposiciones mandassen a Jacintho Castells, a Pedro Rodon, a Joseph Rodon, y a Joseph Martí, y a los demas Maestros de dichos officios a quienes avia sido conferido la mestria observar las circunstancias prevenidas en los expressados Capítulos, en el qual se abstuviesen de trabajar, y vender las maniobras pertenecientes al Officio de que no eran examinados en la forma que se requiere mayorm^{te} experimentándose que los referidos Castells, Rodón, y Martí trabajen y venden los artefactos, y maniobras de Aludero, Guantero, o Tiretero sin embargo de no ser examinados con las solemnidades necessarias, y sin tener todas las precisas circunstancias. Pero no obstante, y de contarles a los dichos Bayles, y los Regidores ser esta la verdad por propria Confession de los Officiales de dicha Cofadria se excusaron de dar providencia alguna sobre la Instancia, y demanda de los Supli^{tes} con el principal motivo de hallarse aquellos Maestros de mucho tiempo a esta parte según parece de la Certificación que se presenta signada de n^o3. en cuya vista, y no siendo como no es atendible igual motivo como a Contrario de la citada disposicion, que por tan clara, no necessita de interpretacion passaron los Sup^{tes} fuera del dicho Consejo a presentar al mencionado Ayuntam^{to} una representacion explicativa de los legítimos fundamentos de su instancia, cuya otra diligencia tampoco fue atendida, pues que respondieron los nombrados regidores, que se estuviere a lo acordado, y resuelto en el mismo Consejo, segun es dever del documento, que origilm^{te}, acompaña de n° 4, y respeto que el dcho Ayuntam^{to} de Bayle, y Regidores con semejantes hechos, y excusas, y con la autoridad de ser justicias alteran las disposiciones establecidas en dichas ordenanssas mandadas expedir y observar por V. Exª con tanta autoridad, y justificacion siendo así que por el respeto, y veneracion, que se les deve dar havian de providenciar , y zelar su

puntual cumplimiento de tan conocida utilidad para el público mayorm^{te} habiéndose V. Exª servido mandarlo con Decreto de, 20, de Abril de este año hecho al pie del Memor^l, que se acompaña signado de n° 5, no pudiéndose dexar de manifestar tambien a V. Exª, que es tan cierta la falta del Cumplim^{to}, de las dichas Ordenanças, pues, que amas de constar por la propia Confesion de los Cofadres de dicha Cofadria hecha en el citado Consejo en que afirmar ser verdaderos los fundamentos de la instancia de los Sup^{tes} a fin de impedir a los sobre nombrados Castells, Rodon, y Martí de trabajar, y vender las maniobras de Guantero, Aludero, y tiretero, consta tambien por el auto de Maestría del mismo Jacintho Castells, y Pedro Rodon, que no fueron legitimos sus exámenes de Guantero, y Aludero, y que por este defecto fue ya protestado por Antonio Comas según parece del instrumento que se acompaña de n°. 6, y no solo en este particular se ha faltado y falta la observancia de dchas Ordenaciones, pero tambien se ha cometido el abuso de nombrar y elegir por Oficiales de dcha Cofadria a algunos Individuos, que no tienen las circunstancias prevenidas en aquellos respecto, que no siendo, como no son habiles, Juan Francisco Leonart, y Fran^{co} Martí menor, para ser procuradoes del Oficio de Curtidores, y a Jacintho Castells, para el de Aludero como ni tampoco Pedro Rodon puro examinador Guantero se ha nombrado para semejantes encargos en el pnte año cuyo motivo han protestado iguales nombramientos los Sup^{tes} según es de ver del documento que se acompaña de n°.7; y siendo assí, que de la inobservancia de las relatadas Ordenanças pueden originarse varios perjuicios al público, y a la Citada Cofadria, lo que devían zelar el Bayle, y Reg^{es} de la citada villa, como y los Prohombres, y demas oficiales de la dcha Cofadria, y no obstante han excusado, y practican lo contrario, sobre que avían de tener pnte, que han directam^{te} vulnerado las respetuosas ordenes dadas por V. Exª, que deven puntualm^{te} observarse, y cumplirse sin que por motivo alguno se alteren mayorm^{te} quando son tan claras, y literales.

Por tanto sup^{can} a V. Exª que se sirva con algun apercebimiento mandar de Bayle, y Regidores de la Villa de Valls, y los Prohombres y demas oficiales de la citada Cofadria de la Minerva pongan desde luego en execucion lo dispuesto, y establecido en las mencionadas Ordenanças; Y en su consecuencia priven de trabajar, y vender maniobras de Aludero, Guantero y Tiretero a los expressados Jacinto Castells, a Pedro, y a Joseph Rodon, y a Joseph Martí hasta que sean legitimam^{te} examinados de este officio, y remuevan del Encargo de Procurador del officio de Curtidores a Juan Fran^{co} Lleonart y a Fran^{co} Martí menor, del de Aluderos a Jacinto Castells, y a Pedro Rodon del encargo de examin^{or} Guantero, poniendo, y nombrando en su lugar a otros, que tengan las devidas circunstancias, prevenidas en las mismas Ordenanças a cuyo fin se digne V. Exª tomar las providencias mas condignas para que en adelante se eviten iguales excessos, y desordenes, que siendo en conocido beneficio del Publico, y obsequio de las veneradas ordenes de V. Exª esperan los Sup^{tes} merecerlo de la acreditada justifiacion de V. Exª.

Bar^{na} 29 Julio de 1752. remítese esta Instancia a la R^l Aud^a paraque la examine, y me informe lo que se le ofresca y paresca.

M. de la Mina [Marquès de la Mina]

Bar^{na} 23 de 7bre de 1752. los Prohombres, o Procuradores de la Cofadria de la Minerva de Valls, compuesta de Guanteros, Zurradores, y Curtidores cumplan puntual, y exactamente lo que les tengo mandado con Decreto de 20 de Abril proximo passado, y por consiguiente pongan en execucion las Ordenanças que por Chancilleria se les expidió en 2 de 7bre de 1757 que prescriben las conducentes Reglas, y prevenciones, para el buen Regimen, y Gociconservacion, y union de los Individuos con aparcebimiento que de lo contrario se les sacaran veinte, y sinco libras de pena a cada uno exigideras desde luego, y cessaran al punto los Maestros Curtidores, y Zurradores, que no fueron examinados legitimam^{te} de fabricar, ni vender maniobras de los officios de Aludero, y Guantero, hasta que hayan cumplido en hazer el examen que prescribe al Cap. 15 y assi mismo ordeno que se remuevan al instante de los empleos de Procuradores del Officio de Curtidor a Fran^{co} Leonart, y Fran^{co}. Martí. Del de Aludero a Jacinto Castells, y del de examin^{or}. de Guantero a Pedro Rodon, nombrando en sus respective lugares otros Individuos habiles, y en quienes concurran las debidas formalidades, y requisitos, encargando a los Regidóres de Valls, a quienes se presentará este Decreto, que zelen, y vigilen en la devida execucion, y observancia de todo lo referido, baxo pena de otras 25 libras de sus propios bienes.

M. de la Mina

Núm. 3

1752, setembre, 6. Valls

AHCV

Con la pnte certifico y doy fe yo el secretario del Ayuntamiento de Bayle y Regidor de la Villa de Valls Corregimiento de Tarragona infrascrito que en un Libro en foleo con cubierta de pergamino intitulado = Llibre de capítols de la Confraria de Blanquers de Valls = que es proprio de dicha Cofadria se halla una partida del henor siguiente = Vuy que contam als 4 días del mes de 8bre del corrent any 1752. Convocats y congregats en una delas salas de la Casa del Comú de la pnt. Vila ab acistencia del Mag. Ajuntament, los Procuradors o Prohomens de la Confraria referida baix títol o invocació de la Minerva, y la major part dels Individuos Mestres dels diferents Gremis que la componen, y a instancia de Ramon Porta, y Ramon Comas Mestres Aluders de la mateixa Confraria, sels ha fet present un Decret de

Su Excelentísima y Reial Audiencia de Data de 23 del Mes de 7bre del corrent any 1752 continuat al peu de un Memor. donat per part de Ramon Porta, y Ramon Comas sobredits als quals, llegit antes son contengut per mi lo infraescrit Secrett. sels ha manat per dit Mag^h. Ajuntam^t la obsservanssa de ell baix las penas que allí se expressan: En la qual convocació han acistit las Perssonas avall continuadas y següents.

Joan Fran^{co} Leonart Blanquer, Jaume Campins Assahonador, Fran^{co} Martí menor Blanquer, Jacintho Castells Aluder tots Procuradors, Joseph Rodon, Rafel Grau, Fran^{co} Grau, Joan Martí, March Recasens, Joseph Brianssó, March Rubuerst, Fran^{co} Martí., Joan Matheu, Joseph Martí, Ramon Porta y Ramon Comas, Mestres de dita Confraria, sent los dos ultims los Instants.

En fee de lo qual, y paraque conste donde convenga doy la pnte a instancia, y pedimiento delos mencionados Prohombres de dicha Cofadria, escrita de mí mano en esse medio pliego de papel de el Real sello quarto, y sellada con el Sello ma^{or} del Comun de dicha Villa. Datat en Valls a los 6 días del Mes de Sept^{bre} de Mil siete cientos sinquenta y dos.

Joseph Carrera Secrett^o

Núm. 4

1752, octubre, 4. Valls

AHCv

Mag. ^{co} Sor Ayuntam. ^{to} de la Villa de Valls.

Los Procuradores, et Prohombres de la Cofadria de la Minerva fundada en la Parroq.^l Iglesia de la pnte villa y demas Individuos Maestros de ella, con la mas respetuosa venera.^{on}, a V. Mag.^a representan, que en 4 del corriente mes de 8.bre se les comunico por V. Mag.^a en escritos un Decreto del Exmo Sor Coman.^{te} Genl del pnte Principado, de data de 23 de 7.bre proximo passado, continuado al pie de un Memorial dado por parte, y a instancia de Raymundo Porta, y Raymundo Comas supuestos Maestros Aluderos, Guanteros, y Tireteros de dicha Cofadria, en que se manda a los referidos Prohombres, y demas Maestros de ella guarden, y observen puntual.^{te} las nuevas Ordenanzas, que por su buen regimen, y gobierno fue S. Ex.ª servido concederles con despacho de Chancilleria de 2 de 7.bre del proximo passado año 1751; Y que luego remuevan de los Officios de Prohombres que actual.^{te} ocupan por el Gremio de Curtidores Juan Fran.^{co} Leonart, y Fran.^{co} Martí menor, por el de Aluderos Jacinto Castells, y de Examinador por el mismo Pedro Rodon, nombrando en sus respective lugares otros Individuos habiles, y en quien concurren las debidas formalidades, y requisitos, baxo la pena de veinte, y sinco libras pagaderas de propios bienes de

cada uno, por los motivos que en el prenarrado Memor.^l y Decreto se contienen; como todo es de ver de la Copia de dicho Memor.^l, que se presenta, signada de n.º 1. Y de otra de la notificacion del mencionado Decreto a dicha Cofadria signada de n.º 2.

Y Como, por mas, que los referidos Prohombres, y demás Maestros de dicha Cofadria deseen, y quieran eficaz, y rendidam.^{te} obtemperar a los mandatos, que dimanen de las superiores disposiciones de S. E. y Re.^l Aud.^a, no puedan sin la objeccion del insuperable embaraço en que se encuentran (en Caso de poder subsytir esta ulterior disposición) de no hallarse en dicha Cofadria Maestros habiles, y Capaces para el exercicio de los sobrenombrados Officios, de que deven ser removidos los Actuales Officiales; porque no constando en la narrativa del expressado Memor.^l quales sean los defectos, que incapacitan a Juan Fran.^{co} Lleonart, y Fran.^{co} Martí. Para la continuacion del Officio de Prohombres por el Gremio de Curtidores, se ve ser esto libere dictum, y una mera cabillacion del referido Instante Porta, y de esta se debe siempre temer impute a qualquier otro el defecto, que le inspire Cabillosia voluntariedad e inste la multa comminada y consiguiente.^{te} se hallan constituidos en la inevitable necessity de no poder nombrar otros Maestros en su lugar, a quienes no pueda la animosidad de los Instantes suponer semejantes imaginarios defectos, ya que se ignoran los que acompañan a los ya dichos Lleonart, y Martí aviendose por ignorados inobviables Maestros, que de este Officio fueron examinados y aprovados según la disposición de las Antiguas Leyes de esta Cofadria y antes de la Publicacion de las nuevam.^{te} establecidas, y por tales Maestros han siempre sin contradicción sido tenidos, y reputados; como las susodichas cosas son de ver del Certificado, que acompañan de n.º 3 y 4: Ho se hallan en menor dificultad para nombrar Prohombre, y Examinador por el Gremio de Aluderos, Guanteros, y Tireteros en lugar de los actuales Jacinto Castells, y Pedro Rodon, Porque, no siendo legitimos sus examenes, por faltarles alguna circunstancia, como suponen con su instancia los referidos Porta, y Comas, tampoco lo fueron los de estos por sobrarles muchos defectos; Pues consta, de los instrumentos que incluyen de n.º 5. que Raymundo Porta no hizo en el acto de su examen constar la Carta de Aprendizaje, ni que por sus proprias manos, sin intervenció de agenas, trabajasse su dicho examen, y en consecuencia de faltarle estas precisas circunstancias, que el mismo insta en los demas como a requisito necesario, y de la disposición de las nuevas Ordenansas, en que funda, y apoya sus pretensiones, deve igualmente que los demas, contra quienes insta, sujetarse a ella, y passase Maestro según el rigor de la Ley, que quiere se execute con los otros quedando en el interim que lo executa privado de trabajar en su dev. Officio, y vender sus Artefactos, y Maniobras; assi mismo consta de Certificado, que presentan de n.º 6., que Raymundo Comas tampoco es, ni deve ser Maestro, pues a mas de que se protesto por todos los Maestros de dicha Cofadria a su Maestria, tampoco hizo constar con equivalente instrumento aver aprendido este Officio en la casa de su Padre, o de otro habil Maestro, ni menos aver trabajado por sus proprias manos, sino por agenas, el examen que presentó

para ser promovido a la Maestria, pues se hallava en aquel tiempo tan niño, que era incapaz por si solo de composición de la menor maniobra de su dicho Officio, lo que por ser tan publico, y notorio en esta Villa parece no necesita de otra prueba, deviendo tambien como el Coinstante Porta quedar privado a mas de que se passo en lo mas vígoroso de los recursos; y como removidos; los dos actualm.^{te} empleados, deva precissam.^{te} reacer la nominación sobre estos dos Instantes Porta, y Comas (tan inabiles al parecer como los demas) por no hallarse Otros en la Cofadria, y estos por las razones expresadas, ni devan, ni puedan ser nombrados. Y como a mas de lo referido, según parece, no haya podido tener lugar en la alta comprehencion de S. Ex.ª la disposición, y providencia, que, bien enterado V. Mag.^a del systema de esta Cofadria, como de los males, que la agitan, fue en 18 de Junio proximo passado, (como consta de la adjunta Copia signada de nº7) servido dar, con universal aprobación, y agrado de todos los Individuos Maestros y, a fin de evadir todos los Venideros disturbios, y fundar la perpetua quietud asintieron, y se allanaron a ella todos los Maestros Suplic.^{tes}.

Por tanto a V. Mag.^a rendidam.^{te} sup.^{can}, que, ya que los Sup.^{tes} no pueden proseguir de la nominación de Prohombres, y Examin.^{or}, que manda S. Ex.ª con aquella exacta formalidad, que lo dispone por las razones, y motivos sobre contenidos; y que siendo, como es, V. Mag.^a el principal Protector, y Patron de todas la Cofadrias de Nuestra Parroq.^l Iglesia se digne tomar baxo su cuidado el de esta dando las disposiciones, que mas oportunas parezcan, o bien nombrando de Officio Prohombres, y Examin.^{or} circunstanciados según piden los Instantes, y dispone S. Ex.ª o bien acudiendo a dcho S.^{or} Exmo, y Re.^l Aud.^a para la declaracion de estos fundados obstáculos; y entregarse interim de las llaves, libros, y demas efectos de esta Cofadria, de que hazen los referidos Suplicantes interina dexacion en manos de V. Mag.^a, la que esperan tendra a bien admitir, pues no pueden otram.^{te} exonerarse de la evidente contingencia de incurrir en una involuntaria inobediencia, y multa fulminada. Todo lo que se prometen del buen Zelo, y justificación de V. Mag.^a.

Núm. 5

1752, octubre, 4. Valls

AHCV

Doy fee y Verdadero testimonio yo Joseph Ortega y Comes por las Acct^{les} Ap^{ca} y Real Nott publico de la Villa de Valls del Correg^{to} de Tar^{na} y Es^{no} de los Comunes Negocios de la Cofadria de la Minerva compuesta de Curtidores, Zurradores, guanteros, y tireteros, en la Parral Iglesia de dha Villa fundada abajo escrito, como en el libro de los Maestros de dha Cofadria hayo el día quatro de octubre de mil setecientos y sinquenta se halla esta de thenor que se sigue = Vuÿ que contam als

quatre de octubre de mil setcents y sinquenta, convocats, y congregats los Procuradors y Confreres de la Confraria de la Minerva de dita esta composta de blanquers, assaunadors, guanters y camusers en la sala de la Casa de fran^{co} Martí Blanquer, ab acistencia, y presencia del Mag^{ch} Pere Joan Arnet lloct de Batlle de la predita Vila en la qual concocavi han estat presents P^{dors} y Confreres següents = Fran^{co} Martí Major, Jaume Campins, Jacintho Castells Procuradors Nous, March Rubert, Joan Matheu, Joseph Briansó P^{dors} Vells, Pau Martí, Joan Fran^{co} Llaonart, Joseph Balmes Proms Nous, Anton Comas, Fran^{co} Grau, Joseph Busquets Proms Vells, Joseph Rodon Clavari, qual se ha fet afi de passar Mestres Blanquers, assaunadors, guanters, y camusers, a Fran^{co} Martí Menor, a Pere Rodon, a March Recasens, y a Joseph Morato quals han tret per son examen dos pessas de sola assaunada, dos vacas negres, una dotsena de Cordova de llustre raspat, quatre dotsenas de Cordova blanch y dos dotsenas de camusas, tenint per Padrins, dits examinados dits Fran^{co} Martí Major y March Rubert y havent dits Procuradors Nous y Vells y Proms Nous i Vells mirat ab reflexcio dit examen, y havenlo trobat ben fet y ab la deguda forma treballat, y ab tota perfeccio, los han passats Mestres de dits quatre officis de blanquer, assaunador, guanter y camuser, volent que dits examinados gaudescan de todas las prerrogativas que los demes Mestres de d^a Confraria. E los dits Fran^{co} Martí Menor, Pere Rodon, March Recasens, y Joseph Morato, acceptan la dita admissio de passar los Mestres de dits officis, ab la deguda reverensia, y prometen tenir y observar tots els usos, pracmaticas y consuetuts de dita Confraria, y guardar todas las ordinasions de dita Confraria, y de donar pel y carnassas a la predita Confraria, conforme lo donan y han donat los demes Mestres de dita Confraria ab obligacio de tots sos bens, y del altre assolas; al qual passament de Mestres tots han convingut, menos dit Anton Comas, que no obstant lo examen esta ben fet protesta que no poden passar Mestres camusers per no haver estat aprenents y no haver mostrat la Carta de aprenentatge; als quals examinados lo dit lloct de Batlle los ha pres de jurament y han promes que se aportaran be y llealment en lo exercissi de dits officis. a tot lo que foren presents per testimonis Joan Valldovi pages, y Jaume Joan Domenech Cinter de Valls = Escriba de d^a Confraria = Joseph Ortega Not de Valls = Como las dichas y otras cossas son en dho libro de ver a que me remito; En cuyo testimonio doy la presente en dha Villa de Valls a los quatro de Octubre de mil setecientos sinquenta y dos.

De praemissis propria manu in pnti papiro Reg y sigilli quarti scriptis fidem facio Ego dictus Josephus Ortega et Comes Nott publicus supramemoratus hic dicto die proprio me subscribens calamo, assuetoque me subsignans.

Núm. 6**1752, octubre, 8. Reus.****AHCV**

Sepan quantos cita pública escritura de relacion leyeren como oy que contam alos ocho días del mes de octubre, año del señor de mil setecientos cinquenta y dos. Ante mi el Notario y escribano abaxo escrito, y testigos baxo nombrados. Pascual Simon Oliva Guanter dela Villa de Reus Arq.^{do} deTarra., Suldado de treinta y seys años poco mas 5 mesos, personalmen se hallade en la Casa de mi habitacion que la tengo en estha Villa y calle de la Galera. Quien requirió a mi, dcho esc^{mo} reduciera en escritos, la relación de palabra a instancia de Jacinto Castells Guanter de la Villa de Valls, de dho Ar^{do}. Mediante el Jurm^{to} que presto en mi poder, a Dios nro. Señor y en señal de CRUZ enforma de Cro. de dizir Verdad, que es, al pie dela letra de que doy fe, como se sigue = De como el declarante tiene presentes, que desta parte, de dies, y siete, o, dies y ocho años, poco mas, o, menos, Raymundo Porta Guanter de dcha Villa de Valls, se passó Maestro Guanter, en dcha. Villa, y en su examen, Solamente hizo, Cortar, y captar las partidas delas tiretas, le sacaron, Palatear las pieles, y componerlas, es plegarlas, y no otra cosa: y en quanto hir al molino, sacar el Aseyte de las pieles, y raspearlas, esto hizo el declarante de orden de dcho Raymundo Porta, en compañía de Fran^{co} Sans, Mancebo de dcho oficio, en dho tiempo de Antonio Comas Maestro Guantero de dcha Villa ,por ser el declarante en otra ocasion su aprendiz. Todo lo que dise saber, por haver pasado, lo referido, por el declarante, y ha verestado, a todo presente. Y esta dise ser la verdad por el Juramento que prestado tiene. Siendo pntes por testigos Pedro Navarro estudiante en Grammatica, y Joseph Catalá Joven Carpintero V^{nos} dela citada villa de Reus, para esto llamados y pagados = Y por no saber escribir lo firmó de su voluntad uno delos testigos en su presencia = Pedro Navarro firma por dcho. Simon Oliva en su presencia = De lo que yo Joseph Antonio Navarro Not. doy fe.

En testimonio de Verdad

Antonio Navarro Notario Escribano publico de la Villa de Reus.

Núm. 7**1752, octubre, 12. Valls****AHCV**Exmo Señor

El Ayuntamiento de Bayle y Regidores de la Villa de Valls con el obsequioso y devido respeto pone en la comprehencion de V. Ex.ª y dize: Que haviéndosele comunicado por parte de Raymundo Porta, y Raymundo Comas assertos Maestros Aluderos

Guanteros y Tireteros un decreto de V. Ex.ª de veinte y tres de setiembre del corriente año al pie de un recurso expuesto por parte de estos que signando de n° 1. Incluso con el recurso signado de letra A. se presenta, Y Zelando dho Ayuntam.^{to} el mas puntual cumplimiento de las ordenes y mandatos de V. Ex.ª notifico todo su contenido a los Prohombres Y Gremios de la Minerva compuesta de Curtidores, Zurradores, Aluderos, Guanteros y Tireteros que para este fin mandó congregarse en la Casa del Comun de la referida villa, mandandoles observar lo contenido en aquel bajo las penas que alli se les prescriben, como pareze del certificado de num° 2 incluido en el mismo recurso signado de letra A: de cuya resulta reconociendo los Procuradores y Maestros de dha Cofadria no poder asertar en la elección de sugetos en quienes concurren las devidas formalidades Y requisitos para subrrogarlos en los empleos de Prodores y Examinador, se han visto precisados a recurrir al Ayuntam.^{to} Suplic.^{te} con el recurso sussodho signado de letra A. Manifiestando los defetos que igualmente pueden suponer en los demas Maestros Curtidores Y que padecen las Maestrias de Raymundo Porta, y Raymundo Comas segun el contexto del Cap° 15. de las nuevas ordenanzas dispuestas por V. Ex.ª; Y para no incurrir en una involuntaria inobediencia y desgracia de V. Ex.ª en la fulminada multa, determinaron por interina disposición encargar este peso al dho Ayuntam.^{to} entregandole las llaves y libros de la Cofadria referida como a Protector y Patron que es de aquella y demas de la Villa, paraque el Suplicante Ayuntamiento haga dho nombramiento de Prodores y Examinador circunstanciados, o bien acuda a V. Ex.ª para la decission de sus fundados obstáculos y reparos dignos de la mayor atención como de todo puede V. Ex.ª cerciorarse del citado recurso signado de letra A. qual dejación con terminos de interina disposición se les fué admitida con animo emperó de manifestarlo a V. Ex.ª paraque sobre este nuevo incidente se digne declarar y prescribir modo y regla de lo que en semejante caso deve practicar para acertar en la mas puntual obediencia de los superiores ordenes de V. Ex.ª; Pues si bien en dha Cofadria (excluidos los actuales Prodores y Examinador en sus respective oficios por los motivos en que se fundan Raymundo Porta, y Raymundo Comas) no quedan otros Individuos en el oficio de Aludero, Guantero, y Tiretero que los expressados Porta y Comas, en quienes de precisso ha de y deve recayer la suerte de la eleccion en dichos empleos; Se ve assimismo confusso y con la mayor perplexidad dho suplicante Ayuntam.^{to} para la elección ò nombramiento de Prodores y Examinador por el Gremio de Aluderos por reconocer a los mencionados Porta y Comas (por las mismas razones en que ellos se fundan) con semejantes defetos, respeto de no concurrir en ellos las Circunstancias Y formalidades prevenidas en dho Cap.° 15, y 16. de las mismas ordenansas, porque según los documentos de n° 5. que van adjuntos y se citan en el de letra A no hizo Raymundo Porta de sus propias manos y sin intervencion de ajenas el examen del oficio de Aludero, Guantero, y Tiretero, ni Justificó su aprendizaje, como ni tampoco Raymundo Comas segun consta del documento de n°6. incluidho en el de letra A.

y de las razones que por los Prohombres y Cofadria en este se deducen que según los proximamente allegado devia dho Ayuntamiento en consecuencia del decreto de 23. de Setiembre arriba citado, privar a los mismos Porta Y Comas, pero ha deferido esta acción a la acertada resolucion de V. Ex.ª. Satisfaciendo finalmente a las malfundadas quejas de Porta y Comas que con disonantes terminos atribuyen en su recurso contra el antedicho Ayuntamiento Suplicante que con escusas y autoridad de Justicia va alterando lo dispuesto y establecido en las sussodhas ordenansas, puede V.Ex.ª cerciorarse con el documento de nº 7. incluso tambien en el mismo de letra A., del modo con que dho Y expressado Ayuntamiento obró en aquella conyuntura con los Individuos de dha Cofadria a fin de suavizar Y componer de una vez los disturbios entre ellos, con ventajas al bien publico, y de los motivos en que se fundó para conceder el goze y exercicio del oficio questionado a los quatro Maestros alli transcritos, privando a los demas del exercicio y venta de sus maniobras, submetiendolo todo al Superior dictamen de V. Ex.ª.

Por ende rendidamente Suplica dho Ayuntamiento que atendiendo V. Ex. ^a las razones por ambas Partes expuestas, para no ocasionar una privación de oficios que destruhiria uno de los principales Ramos del Comercio en esta villa, en perjuizio del publico, y del Culto Divino que con el mayor licimiento frequentem.^{te} tributa a sus expensas la prenarrada Cofadria a su Divino Patrono, sea de su dignacion dar modo y provid.^a para desaraigar de una vez los disturbios que tiempo haze fomentan implacables discordias entre sus Individuos, imponiendoles perpetuo callamiento en este punto, que a mas de ser justo, lo recibirá a favor el Suplicante de la Grandeza de V. Ex.ª.

Exmo Señor / Sup.^{ca} a V. Ex.ª/ El Ayuntam.^{to} de Bayle y Reg.^{res} de la Villa de Valls.

Barcelona 12 de octubre de 1752

Informe la R.^l Audiencia lo que se le ofrezca y parezca sobre esta instancia Theniendo presente lo que me consultó con fha de 28. de septiemb. proximo pasado.

Barcelona 1º de enero 1753

respecto de que al presente no hay maestro alguno aludero, ò guantero abil para el oficio de Procurador según lo prescrito en las ordenanzas ultimam.^{te} establecidas para el gobierno de dho Gremio, ò cofadria la administraran los Procuradores de los otros oficios de curtidor y Zurrador ynterin que se examine alguno en el citado Aludero ò Guantero.

Núm. 8**1752, diciembre, 30. Barcelona.****AHCV**Bar^a y dez.^{bre} 30 del 1752Ex^{mo} Señor

Con decreto de 12 de 8.bre proximo passado se sirvio VE encargar a esta R.^l Aud.^a informe lo que se la ofrezca y parezca sobre el adjunto mem.^l del Ayunt.^o de la villa de Valls, en que se expone que para dar puntual cumplim.^{to} al Decreto de VE de 23 de sep.^{re} de este año, con que se mando que los Prohombres de la Cofadria de la Minerva de la misma villa obedeciesen otro de 20 de Abril antecedente sobre la observancia de las ordenanzas de otro Gremio ò Cofadria y que removiesen de los oficios de Procuradores y examinadores a algunos sugetos q.^e havian sido elegidos para estos encargos sin tener las debidas circunstancias para obtenerlos, hizo juntar dha Cofadria en la Casa del Ayuntam.^{to}, y sus Prohombres le dieron la representación que incluÿe con esta instancia, que no haÿ sugetos habiles en dha Codadria para subrogar a los Prores y examinadores removidos y que si huviesen de recaher estos encargos en Raÿmundo Comas y Raÿm.^{do} Porta, que son los que instaron dhos Decretos, concurre en estos el defecto de no ser legitimos Maestros por no haver hecho los exámenes de Guantero, y Aludero p.^r sus manos, haviendo hecho dhos Prohombres por los expresados motivos, y otros que alegan dimisión de dha Cofadria y entregado las llaves al Ayuntam.^{to}, quien dize las admitio con el animo de manifestar a V.E. lo referido, y pide se tome por V.E. la providencia, que sea conveniente en el assumpto, en inteligencia de que la expresada Cofadria es uno de los principales ramos de Comercio de dha villa.

Enterada la Aud.^a de lo referido y de que al pnte no hay Maestro alguno Aludero ò Guantero, abil para el Oficio de Pror según lo prescripto en las ordenanzas ultimam.^{te} establecidas para el Gobierno de dho Gremio, ò Cofadria; es de parecer la Aud.^a q.^e V.E. se sirva mandar la administren los Procuradores de los otros oficios de Curtidor y Zurrador, interim que se examine alguno en le citado oficio de Aludero ò Guantero.

V.E. resolvera lo que fuere servido.

el Marq. de Pueblonuevo Reg.^{te}Don Fran.^{co} Montero

Don Antonio Serra y Portell

Don Juan Moreno

Don Francisco Ramírez de Arellano

Don Joseph Ameller

Don Ramon de Ferrandez

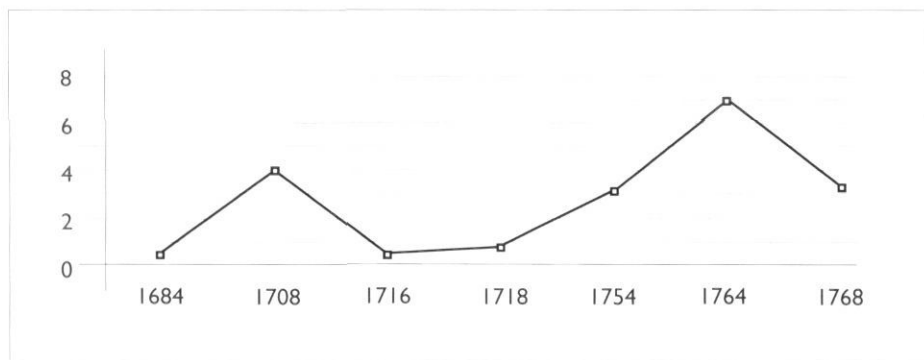
Don Dionisio Zerdan de Landa

Don Francisco Aparici

Don Antonio de Veyans

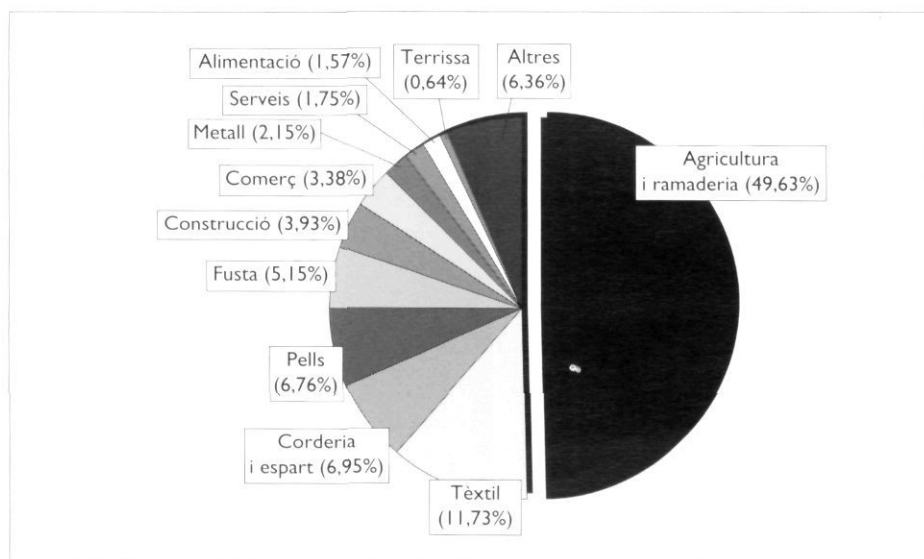
Annex

[Fig. 1] Evolució demogràfica de Valls al segle XVIII.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del treball de Francesc OLIVÉ i OLLÉ: El Valls del segle XVIII i el comerciant d'aiguardents Anton Baldrich i Janer.

[Fig.2] Els oficis vallencs el 1790.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades extretes del treball de Ricard IBARRA i OLLÉ: Valls a la segona meitat del segle XVIII segons el Reial Cadastre.

[Fig.3] Recorregut de la processó de la Confraria de la Minerva.

El diumenge de l'octava de Corpus se celebrava una solemne processó. Se sortia de l'església arxiprestal de Sant Joan cap al carrer de la Cort. Seguidament, es girava cap a la baixada de la Peixateria i la plaça de l'Oli. D'aquí la processó es dirigia cap al carrer de Sant Antoni, cap al carrer Major i tornava al punt de partença. Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del treball de M. Ester FABRA I SALVAT: "Confraries i gremis de la ciutat de Valls, I".

DICCIONARI DE TERMES DE LA PELL I LA SEVA ELABORACIÓ

Adobatge: Procés de donar a les pells o als cuirs el tractament adequat, per tal de transformar-los en una matèria que, a més de no ésser putescible, posseeixi les propietats i l'aspecte necessaris per l'aplicació pràctica a què vagin destinats.

Aiguacuit: Cola animal constituïda essencialment per gelatina, utilitzada com a adhesiu.

Aluder: Menestral que adobava aluda, pell de xai o de cabrit tractada amb alum, que consistia en una mescla d'aigua i d'excrements d'animals (colomassa i gallinassa).

Assaonador: Menestral que efectua totes les operacions d'acabat de pells o de cuirs adobats.

Blanqueig: Tractament de la pell amb calç, col·locant-la en les calcines.

Blanquer: Aquell que adoba les pells dels animals deprés d'haver-ne estat eliminat el pèl o la llana, per transformar-les en matèries utilitzables per a calçat, vestit i d'altres aplicacions.

Camussa: Pell originàriament d'isard, molt prima, d'un color groc pàl·lid, sotmesa a una operació (l'acamussatge) que la fa molt suau i flexible.

Carnassa: Carn que hom separa del cuir en pèl en descarnat i que és aprofitada per a fabricar aiguacuit. Cada nou mestre havia de donar al gremi, a més del cànon establert, "pell i carnassa".

Còrdova: Espill de l'ancó del cavall, adobat generalment al vegetal, que antigament era molt apreciat per la seva finor i la seva resitència.

Sola: Cuir gruixut, obtingut de pells de bestiar gros, generalment boví, que ha estat treballat pel blanquer.

Tireter: Persona que fa tiretes o en ven.

Font: GARCÍA I CAZORLA, Clara; MUIÑOS I VILLAYERDE, M. Jesús: *Aproximació al sector de la pell a Valls (segles XVI-XX): La difícil transició de la manufactura gremial als tallers industrials*. Biblioteca d'Estudis Vallencs, núm. 34, IEV, Valls, 1994.

Fonts i bibliografia

FONTS

Fons Municipal. Secció: *Act. Relacions comunals*. Sèrie: *Associacions*. Subsèrie: *Gremis i Confraries*. Carpeta: *1751-1752, Gremi de Blanquers*.

BIBLIOGRAFIA

- AA.VV.: *Història. Política, societat i cultura dels Països Catalans*, vol. V, dirigit per Joaquim Albareda: "Desfeta política i embranzida econòmica, segle XVIII", Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1995.
- ANES, Gonzalo: *El Antiguo Régimen: los Borbones*, Historia de España Alfaguara, 4, Alfaguara, Madrid, 1975.
- FABRA I SALVAT, M. Ester: "Confraries i gremis de la ciutat de Valls, I", a *Quaderns de Viulaniu. Miscel·lània de l'Alt Camp*, núm. 7 (abril del 1985), IEV, Valls.
- FABRA I SALVAT, M. Ester: "Organització i estructura de treball de les confraries de Valls (Alt Camp)" dins Lluís Virós i Pujolà (cur.), *Organització del treball pre-industrial: confraries i oficis*, Biblioteca Milà i Fontanals, núm. 36, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona.
- GARCÍA I CAZORLA, Clara; MUIÑOS I VILLAYERDE, M. Jesús: *Aproximació al sector de la pell a Valls (segles XVI-XX): La difícil transició de la manufactura gremial als tallers industrials*, Estudis Locals, núm. 34, IEV, Valls, 1994.
- IBARRA I OLLÉ, Ricard: *Valls a la segona meitat del segle XVIII segons el Reial Cadastre*, Biblioteca d'Estudis Vallencs, núm. 31, IEV, Valls, 1991.
- MERCADER, Joan: "Els capitans generals (segle XVIII)", dins *Història de Catalunya. Biografies Catalanes*, vol. 10, Vicens-Vives, Barcelona, 1980.
- OLIVÉ I OLLÉ, Francesc: *El Valls del segle XVIII i el comerciant d'aiguardents Anton Baldrich i Janer*, Biblioteca de l'Institut d'Estudis Vallencs, núm. 10, IEV, Valls, 1981.
- SALES I FOLCH, Núria: *Una vila catalana del segle XVIII*, col·lecció Episodis de la Història, núm. 29, Rafael Dalmau Editor, Barcelona, 1962.
- VILAR, Pierre: *Catalunya dins l'Espanya moderna*, col·lecció Estudis i Documents II, Edicions 62, Barcelona, 1965.